

ELŐFIZETÉS

KELTSEN:

Évi ára 24 korona.
Fizetés 24 korona.

VIDÉKEN:

Évi ára 24 korona.
Fizetés 24 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

A hirdetés első sor egyeztet 20 fillér.
minden következő sor 10 fillér.

Nyitási ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemen
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 151.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, július 1.

Mai számunk főbb közleményei:

Vasércik: Az aradi zeneélet.
A t. Ház szorgalmas.
Baj van az aradi rendőrségen.
A huszonhat koronás perből — négyszázhuszonhárom korona perköltség.
A zsidó hitközség köszönete a végvári Neuman családnak.
Színházi szenzációk.
A rendőr véres szerelme.
A Mezey-pör befejezése.
Véresre vert közúszár.
Az Eulenbug pör.
A klub élet oszlopjéből.
A mayerlingi kocsi fia.
Társa: A Kossuth-nóta eredete. Írta: Egressy László

Az aradi zeneélet.

Írta: Prohászka László dr.

Mindnyájan érezzük, hogy a modern haladás korában néha aggasztó mértékben mutatkoznak oly jelenségek, amelyek még a legmegátalkodottabb optimistákban is ugyancsak megostromolják az emberiség erkölcsi és szellemi tökéletesedéséről ápoló hitét.

Annyira már olajutottunk, hogy azok is, akik eddig politikai és közjogi gravámenek üres szalmáját csépelelték, kezdik belátni az egészséges társadalmi tevékenység vitális fontosságát. Az uralkodó osztályok érzik, hogy a hatalom nem öncél, hanem a milliókért való rendeltetés. Az egyesek viszont kezdik keresni az életnek etikai tartalmát s kezdik altruisztikusan felfogni a saját személyük és a társadalom közötti kapcsolatot.

A dolog természeténél fogva a művelt középosztály gócpontjai: a városok voln-

nak hivatva e társadalmi tevékenység minél intenzívebb és minél szélesebb körű művelésére, hogy minél tökéletesebben tölthessék be irányító szerepüket a köznevelődés és nemzeti egység nagy kultur-hadjáratában. Annál lehangolóbb, a mikor éppen e gócpontok egyik-másikában s éppen az általános kultúra örvendetes térhódításának idején kell találkozunk a munkában való lankadás, következképpen a társadalmi visszafejlődés jelenségeivel.

Nem vagyok a múlt idők dicsérője, aféle *laudator temporis acti*. De viszont a modernség üres látszata kedvéért pillanatilag sem haboznék a szívem vérével feltámasztani régi, kipróbált erényeket — új eszmék érdekében.

Mert látom, hogy ma már nagyon ritkán szokás oltártűzet gyújtani az eszméknek, hogy annak hívságos fényénél élő valósággá realizáljuk az eszme tartalmát. Csak ünnepelni tudjuk ma az eszméket (azt se mindig szépen!) De az ünnepi ruhával együtt rendesen levetjük a munkakedvünket is, amikor pedig cselekedni kellene, a tette készséget felváltja az iránytalan tépelődés, a bizonytalan tapogatózás a hagyományos szalmaláng ellobbanása után visszamaradó félhomályban. Az elmondottak igazságán mitsem változtat, hogy ezt olyan látszólag alárendelt jelentőségű, lokális intézmény keretében szemléljük, mint az Aradi Zenede. Elvégre az igazság ebben is csak úgy visszatükröződik, mint vizcseppben az égbolt tükörképe.

Lelkes zenebarátok hetvenöt esztendővel ezelőtt megalapították az Aradi Zenedét, melynek vezetősége és tanárai odaadó buzgalommal karolták fel városunk-

ban a zenetanítás ügyét és nem egy zenei kiválóságot neveltek az országnak, sőt a külföldnek is.

Csak hogy ez a zenetanítás ugyszólván ma is abban a korlátolt, sőt talán még sekélyebb mederben folyik, mint aminőben hetvenöt év előtt megindult. Az intézet távolról sem tudja felmutatni azt az intenzív fejlődést, mely arányba hozható volna háromnegyed évszázad időmennyiségével. A növendékek száma évről-évre növekszik ugyan, csak hogy ez nagyon csalóka eredmény, ha meggondoljuk, hogy az intézet a növendékeknek erősen egyoldalú foglalkoztatására van kárhoztatva.

Enek az intézetre kényszerített egyoldaluságnak, az igazi pezsgő zeneélet hiányának tulajdonítható, hogy az Aradi Zenede ma sem szervezetében, sem kulturális feladatkörében, még kevésbé anyagi erejében nem felel meg azon követelményeknek, amelyeket egy modern zeneiskolához fűzünk. Es ebben nem annyira a vezetőséget és tanári kart, mint inkább magát a közönséget okolhatjuk. Az intézet vezetősége régóta érzi és tőle telhetőleg igyekszik pótolni a hiányokat. De — fájdalom — minden igyekezete megtörik a közönség indolenciáján.

Csak egy tekintetet kell vetnünk a Zenede idej vizsgálati értesítő-lapjára. Szinte lesir róla a zenei sablon sivársága. 123 növendék körül 5 tanult cimbalmot, 3 éneket és csak 1 klarinétot. A többi mind hegedűt és zongorát. De lehetőleg sok zongorát. Mert hát a legtöbben a Reinhold-Impromptu néhány tetszetős futamával és az untig elcsépelelt 2-ik Liszt-Rapszódia mutatós oktaváival feltétlenül

A Kossuth-nóta eredete.

*

— Gyorsan gyűlt a maroknyi tábor!
Az ellenség haladta százszor:
De annak része hazafi! ...
... Harcolni sebben, éhezve, fáva,
Győzni s halni nevetve játszva,
Oly könnyű volt mindannyiunk ...

Tompa.

A magyar határon, Bécs felől is dörögtek immár az ágyuk ... *Windischgrätz* betört zsoldos hadával. Karácsonyi ünnepet jött köszönteni az ifjú honvédseregnek ... a Mikulás!

Perczel oroszán bátorsággal szállt szembe a tulnyomó ellenséggel. Maroknyi hős csapata nagy véráldozattal engedett át minden talpalatnyi tért a tisztelte nagyobb osztrák haderőnek, mely feltarthatatlanul nyomult Pest felé.

E nem várt veszedelemben a nemzeti kormány sürgős rendeletet adott ki, az alvidéki táborból nagy honvédszállal előfogaton sieszen csatlakozni Görgei seregéhez, mely a fővárosban volt.

Atyám kormánybiztosi hivatalát csapatvezérré állással cserélte föl. Néhány nap alatt hatszáz főnyi önkéntes hadat toborzott össze

Szegeden és vidékén, hogy azt Pest védelmére vezesse.

Zászlóalj: a 33 dik más három zászlóaljjal együtt Becskerek mellől, a Kiss Ernő táborából, négy nap alatt érkezett parasztszereken Pestre.

A hosszu uton fedetlen szekereinken s a muszka hidegben annyira átfáztunk, hogy ide érkezve, dermedtségünk miatt képtelenek voltunk azonnal táborba szállni.

Az első nap tehát a polgársághoz szállásoltak el bennünket. Nekünk, a 33 dik zászlóalj tisztjeinek, a „Magyar királyhoz” címzett vendégfogásban adtak lakást.

A jótékony üdülés után, december 29 én zászlóaljunk Budára ment át. Itt a Vörösmarty-napostig fagyverben állva, hallgattuk Perczel ágyúinak dörgését Moór felől.

Két nap és kétéjjel vesztegelt így az alvidékről felhozott négy honvédszállal nyílt táborban a „Vörösmarty.”

Itt borult ránk „Salvosztér” éjszakája, a szabad ég alatt, hóban, fagyban, szélviharban.

A rendkívül hideg, mely ez évben uralkodott, ezen az éjszakán érte el fő fokát. E miatt honvédeink nagy része szolgálatképtelen lett. Kénytelenek voltunk néhány órára a közelben levő házakba menekülni, hogy megmerevült tagjainkat jeges borogatással orvosoljuk.

Önfeláldozó házigazdáinknak köszönhetjük, kik családtagjaikkal fennvirrasztva, egész

éjjel ápoltak bennünket, — hogy másnap ismét fagyverbe állhattunk. De az átélt fagyos idő utóhatását bajtársaim nagy része bizonyynal egész életén át megélnyeltte, miként én, ma is lábamon viselem emlékeztető bőlyegét ...

Amily kínos, éppoly bosszantó volt a mindinkább közeledő ágyússó hallatára ez egy helyben való tétlen várakozásunk.

Harmadnapra tehát, az általános sugoldásra, utnak indítottak bennünket az ágyúzás irányában, Bia felé.

Allighogy ide értünk, egy órai ácsorgás után ismét visszarendeltek Buda alá, noha a csatáját már egészen közről hallottuk.

Budán ismét a „Vörösmarty” áldogáltunk reggelig. Ekkor, január 4-dikén, a Görgei parancsára, a Dunán átkelve, Vác felé vettük utunkat.

Perczel, a Görgei csatlakozását hasztalan várva, Cegléd felé vonult vissza. Itt találta Pestre menő útjában atyámat, önkéntesselvel, tudatván vele, hogy Görgei kardcsapás nélkül engedte át Pestet Windischgrätznek.

E lesújtó hírre atyám Szegedre vezette vissza emberét, kiket aztán a hős Földváry Sándor parancsnoksága alá helyezett. E csapattal vette be később Földváry, Perczel vezérlete alatt, a híres szenttamási sáncokat.

Vácon Görgei kiadván hirhadt proklamációját, mintegy tizenhatezer főnyi seregével tovább haladt a bányavárosok felé, utóvédül a

elintézetnek tekintik az egész zenét. Így azután nem csodálhatjuk, hogy az igazgató minden fáradozása mellett sem tud összehozni egy intézeti énekkart, zenekarról nem is beszélve.

De ezek után érthető az is, hogy hova tovább negatív értéke lesz annak a kétes értékű büszkeségünknek, hogy az aradi zenede az ország legrégibb zenei tanintézete. Hiszen az anciennitás csak úgy kölcsönöz fényt és dicsőséget valamely intézménynek, ha ez utóbbi alkalmazkodni tud a haladó idő fokozott követelményeire.

Ha a mi hetvenöt éves Zenedénkben az oktatást a zene minden ágában (beleértve az éneket is) kezdettől fogva mindmáig helyes irányban vezetjük s a megfelelő arányban fejlesztjük, úgy Arad azóta már régen a délvidék zenei empóriumává fejlődött volna. Ma pedig alapos kilátás van arra, hogy ezt a dicsőséget is — valóban szégyenszemre — régi konkurrens szomszédunk, a mindenben agilisabb Temesvár fogja tőlünk elragadni.

Ez a város ugyanis mintegy két év előtt, egyesítve a szétszórta társadalmi erőket, városi zene iskolát szervezett, mely teljesen a Zeneakadémia mintájára van berendezve és fokozatosan az összes zeszakokban való kiképzést fel fogja ölelni.

A zenének ez a művészi és szociális kérdéseire kiterjedő hatalmas perspektívája, melyet odaát már élő valóságra váltanak, fel kell, hogy rázzon bennünket is régi közönyünkől és nemtörődömségünkől. Immár halaszthatatlan, hogy minden tényező, mely a kérdés megoldására ingerenciával bír, Zenedénk reformálásából kivegye a maga részét. A zenedei választmány egyik lelkes tagja részéről már megtörtént erre vonatkozólag a kezdeményező lépés azon tartalmas memorandum alakjában, melyben a zeneelmélet és az eddig elhanyagolt hangszerek hathatósabb művelésére, valamint az énekkari és zenekari gyakorlatok rendszeres bevezetésére tesz javaslatot s amelyet a választmány elvben egész terjedelmében elfogadott.

De addig is, míg az egyesület közgyűlése végrehajtásra megérett kész el-

boratutumot adhat az intézet kezébe, előre kérjük az igazgatót, hogy szakítson az eddigi engedékenységgel s kivételt nem ismerő szigorúsággal tegye kötelezővé a zeneelmélet és — hacsak organikus akadályai nincsenek — az ének tanulását.

Csakis így tölthetjük meg a zenét lélekkel és tartalommal. Enélkül a legtöbb növendék zenéje lélektelen mechanikai munka, melyre szinte rákivánczozik a rideg definíció: hangok mozgása.

Hogy a tanulók fele elmarad — nem fogadható el akadályul. Legfeljebb nem lesz az intézetnek 123, hanem csak 60 növendéke. De ez a 60 növendék át lesz hatva a zene intim, nemes kultuszától. A vizsgálatokon bemutatott zenének pedig nem lesz ugyan oly nagy a tömege, de lesz magas fajsúlya.

És még egyet. A 60 növendék mindegyike az intézet szellemének exponense, a nemes zenének egy-egy misszionáriusa lésszen a társadalomban s észrevétlenül megfogja teremteni azt, amire tíz annyi „zongorázó” sem képes. Közönséget fog teremteni, akinek fejlettebb lesz a zenei ízlése, akiben meglesz a külső és belső harmonia egyesítésére való törekvés, vagyis az igazi zeneszükséglet.

Mert, hogy a fentvázolt üdvös reformeszmé valóra váljék, hogy pangó zenei életünk a régi tradíciókhoz méltó újabb lendületnek induljon, az első sorban a közönségtől függ.

A Zenekedvelők Egyesülete annak idején bizonyára nem hiába fog apellálni a város közönségének áldozatkészségére, hogy részben tagsági díjakkal, részben az állandó segélyösszeg emelésével tegye lehetővé az egyesületnek a halaszthatatlan reformmunkálatok keresztülvitelét. Adja meg a város közönsége az ehhez szükséges erkölcsi támogatást és anyagi föltételeket, mi meg majd hozzáadjuk a munkát és ambíciót, akkor a siker nem maradhat el. Mindenki részéről oly befektetés ez, mely eredményeiben dusan kamatozik vissza s idővel a bennünk és közöttünk élő imponderabilis erkölcsi tőkévé növekszik.

Bármely áldozattal ki kell emelnünk zenedénket eddigi elmaradt helyzetéből s

egy célirányosan és magyar szellemben vezetett modern zenei tanintézeté kell felvirágoztatnunk. Így kívánja ezt a falaink között elég sűrűn felmerülő zenei tehetségek érdeke, így kívánja városunk közmívelődésének reputációja.

A t. Ház szorgalmas.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Budapest, június 30.

„Talán soha oly korán nem voltak a Házban, mint ma délelőtt. Alig lézeng itt ott egy képviselő s az is majd elhull a nagy melegtől.

Már nem áditi föl őket, hogy nézik az uszodában fürdő asszonyokat.

Mikor Justh Gyula megnyitja az ülést, hiába csengetnek, nem igen jönnek be a képviselők.

— Nyisd meg már az ülést — mondja valaki az elnöknek — hiszen elegendő vagyunk!

— Igen, ha a karzatot is hosszászámítjuk! — felelte Justh Gyula.

Végre vannak vagy harmincan.

— Az ülést megnyitom! — mondja az elnök.

Főolvasták a jegyzőkönyvet, hitelesítették, elfogadták a szesz törvényt harmadszori olvasásban és azután a munkásházakról szóló javaslat tárgyalásába fogtak, amelyet be is fejeztek. Az országgyűlés mai ülésén még a kúriai bíráskodásról alkotandó törvény tárgyalását is megkezdte.

Az ülésen Justh Gyula elnökölt.

Hoitsy Pál előadó elfogadásra ajánlja a fővárosi munkásházak építéséről szóló javaslatot.

(Szociális alkotás.)

Thoroczky Viktor báró: Örömmel üdvözlő a javaslatot, mert szociális szempontból nagyfontosságúnak tartja. Ha már közjogi téren nem tud elérni a kormány Ausztriával szemben semmit, helyesen teszi, hogy szociális és gazdasági kérdések megoldásánál jár előljáró példával. A megindult akció csak megnyugvást kelthet mindenkiben. Egyes lapokban olyan irányú közleményeket olvas, hogy a kormány ezeket az épületeket kortesciókra akarja felhasználni. Ő hiszi, hogy ez nem fedl így az igazságot, mégis figyelmezteti a kormányt, hogy ezek a hírek a munkásság körében máris nagy izgatottságot keltenek,

Guyon hadtestét bírván meg, melyhez a 38 ik zászlóaljjal én is tartoztam.

Január 10-én érkezünk Ipolyságra. Itt ért utól bennünket Csőrics, mintegy huszazernyi osztrák hadával.

Míg Görgei tovább haladt, a rettenhetetlen Guyon, pár ezer főnyi hadtestével, hősileg tartotta fel a tulnyomó ellenséget s ezzel folyton csatázva, Szántóig vonultunk vissza.

Az osztrákok kifáradva a napestig tartó üldözésben s az élelmiszere hiánya miatt depimáltan, Szántó előtt megállapodtak. Mi pedig háborítlan folytattuk utunkat Harsányig, ahol Görgei január 11-dike alkonyatán beértük.

Néhány órai pihenés után Harsányból gyors menetben haladtunk ismét tovább, rövid megállapodásokkal, egyfolytában Selmecig. Hadjáratunknak valóságos napoleoni „alpesi útja” volt ez, még pedig zord téli kiadásban.

Az ide vezető szakított és emberföltölti terhes utakban hallottam először a „Kossuth nótát” mely akkor születet meg. A megtörtéttlen hazafiú lelkesedés szülte ezt, mely ezzel akarta kiegészíteni, erősíteni, fölemelni a zászlóaljok megtizedelt létszámát, a honvédség lelki erejét, mintegy ellensúlyozására ama fekete sárga csőrű madárseregnek, mely végveszedelmét már-már elpusztulását károgtta a csüggedten magyar haderőnek.

Egész nap a magas hóval borított meredek hegyeken és erdőségeken törve utat zászlóaljammal, este felé már nagyon kivoltunk merülve s az állomás még mindég messze volt... Fáradt testünk, a lábunkhoz tapadt hóval, csaknem megbírhatalatlan súlyokkal nehezkedett ránk. De megállunk nem volt szabad. Taktilak, mint egyszemélyi szempontok egyaránt tiltották ezt. A dermesztő hidegben lépten-nyomon az összeroskadás a teljes kimerül és veszélye fenyegetett.

Soraink közt bandukolt a válságos utunkban Sárközi elmaradhatatlan cigányzenekara is, melyet a dúsagdag Inkey Kázmér őrnagy, az egész hadjárat folyamára szerződöttetett zászlóaljunkhoz. Ezek, hadi felszerelés nélkül, csupán hangszereikkel terheiten, szívós természetükkel könnyebben bírhatták a gyaloglást; de azért ők is gémberaden, nagy lihegve tolták maguk előtt a csikorgó hideget. Nyomasztó törtétecsünk közepett rájuk rival Gosstonyi József századosom:

— No fiúk, hol a virtus? Hát befegyott a nóta? Sárközi, lelket a hegedűbe, meg mibőlünk is!... Rajta! Zendítetek rá a javából!

A java nóta bizony most dermedve volt. De azért párját ritkító zenekarunk neki fanyalódott. A cigányzenészek nyomott hangulatát, elkeseredését festette a hangszereikre került s a helyzethez illő mélabus dal:

„Jegyenye tetejében,
Száll a holló feketében...” stb.

Ennek a dallamára rögtönözte mindjárt utközben, egyik költői lelkületű honvédtársunk az örökéletű, történelmi nevezetességű szöveget:

„Kossuth Lajos azt üzenie,
Hogy kovás a regimentje...
Ha még egyszer azt üzeni:
Mindnyájunknak el kell menni!...”

Nossza, nekünk se kellett több! A rene, a dal, a Kossuth név fölhevítette, át, meg átjárta egész valónkat. Egyik csoport a másik után vette át a dalt... S néhány száz lépés nyomán már az egész hadosztály zengte a nagy hőviharban lelkesedve, fáradhatlanul és gyorsított lépésben a csodaterő dalt, refrénjével, hogy: „Mindnyájunknak el kell menni!” a célra, a diadalra, a hazáért és szabadságért!...

Mint egy nagy bucsujárás, e nótával vonultunk be jégpáncélosan Selmecre, az egész város lakosságát felvillanyozva, mely páratlan szíveséggel jött elének, borovicskát és meleg italokat osztva szót honvédeink között.

A dal szerzői már rég elnémultak. De a „nótájok” tovább él és örök, mint a honzsereget és a szabadságvágy!

Egressy Ákos.

adott egyes szakszervezetek kijelentették, hogy az állam által épített lakásokat igénybe nem veszi. Kéri a minisztert, hogy ezekre a hírekre adjon meg a feleletet.

Atér a javaslat anyagi tételeire. Szerinte a javaslatban kontemplált összegért lehetetlen felépíteni a házakat. Szövetkezési alapon sokkal helyesebb megoldást látni volna a kérdésnek. Külföldi példákat igazolja, hogy a munkásházépítő szövetkezetek, amelyek a gyárak közelében alakultak, mennyire kielégítik a munkások érdekeit. Határozati javaslatot nyújt be, hogy a kormány a kisfizetésű tisztviselők részére is gondoskodjék lakásokról.

(Még Mezőfi is elfogadja.)

Mezőfi Vilmos: Többször interpellált ebben a kérdésben, a kormány azonban a válasszal adós maradt.

Elnök: Tessék a tárgyhoz szólni.

Mezőfi Vilmos: Amennyiben ez a javaslat válassz interpellációra, elfogadja.

Felkiáltások a kormánypártion: Hála Istennek.

Mezőfi Vilmos: Talán jobban örülne a kormánypárt, ha nem fogadnám el?

Lázár Pál: Igazán mindegy.

Mezőfi Vilmos: O komolyan foglalkozott ezzel az ügygel és neki nem közömbös, hogyan intéződik ez a kérdés. A javaslatnak Thörczky báró által felhozott hiányait is hibáztatja. Kéri a kormányt, hogy a lakáskérdés megoldásával egyidejűleg gondoskodjék megfelelő közlekedési eszközökről is. A házak sürgős felépítését hangoztatja, mert a természetes és beköltözés után előálló szaporulat, amelynek részleges ellensúlyozására szolgálának ezek a munkásházak, igen nagy arányú. A kormánynak folytatni kell az ez irányban megkezdett munkát s tervszerű programmal kell megszüntetni azt az anomáliát, amely a budapesti lakásvizonyok körül uralkodik. Ami az indokolást illeti, hibáztatja, hogy a politikai jogok kiterjesztését maiban a munkásházak segítik elő. Ez ellenkezik a trónbeszéddel, amely minden feltételt nélkül ígéri az általános választói jogot. Nem a halasztást akarja-e jelenteni ez is?

Ami a telek árát illeti, e tekintetben tájékoztatlan, de azt állítja, hogy azt a kispesti telektömböt röviddel előbb féláron akarták eladni. De felhívja a figyelmet arra, hogy egy lap, amely röviddel ezelőtt még a kormány szolgálatában állott, kormánypárti képviselők szerkesztették, súlyos, kompromittáló vádakat hangoztat arról, hogy képviselők közvetítették a telekvásárlási üzleteket. Ennek fényes cáfolatát kéri, a javaslatot egyébként elfogadja.

(A javaslat védelme.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: Az indokolásban már rámutatott azaz érvekre, amelyek az intézkedést szükségessé tették. Kijelentem, hogy az akció még nincs befejezve, s nem csak a főváros területén akarják, az egész országban. (Helyeslés.) A kérdést kis vállalatok útján akarja létesíteni. Annak a kérdésnek taglalásában hogy mibe kerülnek ezek a házak nem bocsátkozik. — Véleménye szerint a kontemplált összeg elég lesz az építkezésekre. Luxust ezekről az építményekről úgy sem vár senki. Az óhegyen építendő lakások már nagyobb komforttal készülnek, mint az újpestiek. Takarékosággal jár el a kérdés megoldásánál, mert ez a dolog természetétől ered. A közhivatalok által elfoglalt lakások felszabadításáról, mint azt fölhozták, lehet szó, de ilyen lakások építését a kormánytól várni nem lehet. A lakásvizonyokra szerinte a létesítendő munkáslakások nagy befolyással lesznek és pedig a viszonyok javulni fognak, nem csak az egy és két szobás lakások, hanem bizonyos arányban a nagy lakások terén is. A téglavetés kérdését magánosokkal és nem állami vállalatokkal akarja elintézni a helyszínen való gyártással. A vásárolt telek ezen célra is különösen megfelel. Mezőfi tévedésben van akkor, amikor azt mondja, hogy ezek a vásárlások a törvényhozás jóváhagyásával történtek, ez majd csak most fog bekövetkezni, ha a törvényhozás ezt jóváhagyja. A mi a közvetítés körül hangoztatott visszaéléseket illeti, arra csak az a megjegyzése, hogy az ilyen mesék nagy vásárlások alkalmával elmaradhatatlanok. Elmondja a vásárlás historikumát. Egy ügyvéd

figyelmestette, hogy a Sárkány-féle telek eladó. Megköszönte a felvilágosítást s egyszersen az örökösökkel bocsátkozott tárgyalásba. Az ügyből kifolyólag provizórt nem kapott senki, ami annyival inkább sem történhetett meg, mert az ügy perfektualizálásához még árvaszéki jóváhagyás kell. A közbányai teleknél egy városi tisztviselő működött a kormány érdekében a vásárlásnál. Tárgyalt a felekkel s az előleges lekötés körül is hathatós módon járt közre. Ez a városi tisztviselő teljesen önzetlenül fáradozott a dologban, jóllehet 6 fardozásaiért honoráriumot akart adni neki, azonban ez az ur még készküldéssel visszatérte ellen is tiltakozott. Így áll a telek vásárlási ügye. Kéri a Házat, hogy a törvényjavaslatot fogadja el.

A Ház a javaslatot ezután általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadja.

(A részletes tárgyalás.)

A részletes tárgyalásnál

Mezőfi Vilmos a harmadik szakaszhoz stílus módosítást ajánl.

Bernát István azt ajánlja, hogy tétessék lehetővé, hogy a házakat a munkások tulajdonukká tehessek. Ez irányban indítványt nyújt be.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Nem fogadja el Bernát indítványát, mert ez ellenkezik a javaslat alapjával. Ha a lakók tulajdonosokká lesznek, akkor a lakáskérdések megoldása egyáltalán nem megoldható elő.

A Ház a szakaszt változatlanul fogadta el. A negyedik szakasznál

Bernát István: Indítványozza, hogy az építkezést magyar tőkével véssék keresztül.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Az állam idegen tőkére van utalva. Azok a tőkék, amelyek takarékokban vannak, közgazdasági akcióink kielégítésére szolgálnak az igaz, mégsem változhat arra, hogy a szükséges tizenkét milliót 6 hazai tőkével vigye keresztül. Idegen tőkét kénytelenek vagyunk igénybe venni, de amellett idehaza az állami értékek elhelyezése iránt folytatunk akciót.

Az ötödik szakasznál

Mezőfi Vilmos és Wekerle Sándor miniszterelnök felszólalása után a szakaszt változatlanul fogadták el.

A hatodik szakaszt is változatlanul fogadták el.

Ezzel a törvényjavaslatot részleteiben is letárgyalták és elfogadták.

Következik a nemzetközi radiotelegráf cikkelyezéséről szóló törvényjavaslat.

Ság Manó előadó felszólalása után a Ház a javaslatot általánosságban és részleteiben elfogadta.

(Kurial bíráskodás.)

Ezután rátérnek a kurial bíráskodás meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat tárgyalására.

Szász Zombor elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Vlád Aurél: Szerinte a javaslat csak arra jó, hogy a kormány az általános választól jogra vállalt kötelezettséggel elől kiterjen. Nem járul hozzá a kurial bíráskodás még min lakót évre való meghosszabbításához. Az eljárás különben is nagyon drága s csak a gazdag emberek teszi lehetővé a patienálást. Nemcsak drága, de hosszadalmas is. Ha tevézik három évig elhuzza az ellenfél az eljárást. A kibebesség teljesen ki van szolgáltatva a többségnek, nem mennek kurialhoz, hanem a képviselőház bizottságához fordulnak. Nem fogadja el a javaslatot egyben indítványt nyújt be arra nézve, hogy a javaslat véssék le a rapirendről f. é. szeptemberben az általános választól jog tárgyalásakor tűzessék újra ki a napirendre.

Mezőfi Vilmos nem fogadja el a javaslatot, nemcsak a kormány, hanem a király akaratára is az, hogy az általános választól jog törvénybe iktatassék és hogy ezután az országgyűlést nyomban feloszlassák. Ez a választás még a mostani törvény érvénye alatt eshetik meg, nincs tehát szükség a meghosszabbításra. Határozati javaslatot nyújt be, amely szerint a választás alkalmával minden költökezés, elvételítés meg legyen tiltva.

Nagy György a balpárt nevében tiltakozik a törvényjavaslat ellen. Beszéde közben az elnök ismételt figyelmestel, hogy maradjon a tárgynál. Nagy György erre a Ház engedélyét

kéri, hogy a tárgyiól eltérhessen. A Ház nem adja meg az engedélyt.

Nagy György indítványozza, hogy a választól törvény érvényét csak két évvel hosszabbítsák meg, egyébként nincs semmi értelme a törvénynek.

Ugron Gábor (közbeszól): Aki nem érti az értelmét, az hülye.

Elnök Ugront rendreutasítja.

Nagy György határozati javaslatot nyújt be a javaslat ellen.

Günther Antal igazságügyminiszter szerint sem Mezőfinak, sem Nagy Györgynek nincs igaza abban, hogy ez a törvény a választól reform előadását akarja jelenteni. Ő előtt e egészen más lebegett, mint az indítványozók előtt, hogy tudniillik a választásokról független bíróság létezzék. A beadott határozati javaslat mellőzését kéri.

A Ház ezután általánosságban elfogadta a javaslatot, majd Mezőfi Vilmos és Szász Zombor előadó felszólalása után részletekben is.

Az ülés ezután véget ért.

Baj van az aradi rendőrségen

A bűnügyi osztály panaszai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 30

Greén Nándor tb. főkapitány kényes probléma elé állította a törvényhatósági bizottságot. Azért kényes a kérdés, mert már egyszer megfordult a közgyűlés termében s akkor is aszal odázták el a mi a mai nap is a legulyosabb érvelés ellene: *Aradváros szegény, Arad városnak nincs pénze*

Arról van ismét szó, hogy hiányos a bűnügyi szolgálatot végző személyzet létszáma. Greén főkapitány kér és könyörög, bizonyít, adatot adatra halmaz és meggyőző mindenkit azokról az igazságokról, melyeket ma beadott előterjesztésében hangoztat. A legösszintébb jóakarattal, meggyőződéssel állunk melléje s valljuk, hogy a bűnügyi osztály a rendelkezésére álló személyzettel nem győzi az emberfeletti munkát, mely reá vár. Látjuk napról napra, hogy milyen keserves küzdelmet folytat ez a kiváló és büszkes teljesítményű kar, melynek sohasem út a toronyóra sem delet sem hatot.

A közgyűlés is ismeri a helyzetet. Már 1904-ben május 13-án kimondotta, hogy szervez egy rendőr fogalmazói állást s a detektívek számát kettővel szaporítja s mielőbb betölti. Halaszthatatlanná vált az intézkedés. Nemcsak a szorosán vett rendőri teendő, de ezekből kifolyólag az adminisztratív munka is szaporodik s ma egy detektív másol és iktat, mert a bűnügyi osztály irodájának csak két szorgalmas, ügyes keze van, noha négyre lenne szüksége.

A közgyűlés tudja, hogy négy év alatt megsokasodott a bűnügyek, bűnösök száma s valóságos csoda és csakis a bűnügyi osztály vezetőjének rendkívüli energiájának országosan elismert rendőri talentumának és személyzetét az erők végső megfeszítésére lelkesítő példatadásának köszönheti Arad, hogy a *bűnügyi osztály mintaszertű*.

A közgyűlés 1904-ben az államhoz fordult, attól kért és várt segítséget. A rendőrségi teendők legnagyobb része állami feladat s a város joggal hihette, hogy az állam segítségére fog szólni.

De abban a panaszos írásban, melyből a jövő közgyűlés meg fogja tudni, hogy az aradi rendőrség főnöke, nem vállal felelősséget a törtenendőkért, ha a mai türethetetlen és tarthatatlan állapotok mellett kell továbbra is tehetetlenül néznie, mint kénytelen egyik teendőt a másik miatt háttérbe szorítani, több van, mint egyszerű konstatació a bajoknak. Memento az, melyből a közgyűlésnek értenie kell.

Nincs sürgősebb teendő, mint a közbiztonságnak, körendészetnek teljes kiépítése. A belügyi kormányzat ma Andrássy Gyula gróf kezében van, aki ha elejtette is a rendőrség államosítását, egyetlen célravezető és teljes joggal használhatjuk ezt a jelzőt, megváltó ideáját, de megígérte, hogy ahol kell, ott segítséget lép közbe.

A közgyűlés emlékeztesse a minisztert erre az ígéretére, de nyomatékka, mert nagy bajok származnak, ha a mai állapotokat nem orvosolják.

Huszonhat koronás perből — négysszázhuszonhárom koronás perköltség.

Incidens a törvényszéken.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 30.

Felette érdekes ügyet tárgyalt ma az aradi törvényszék felebbvezési tanácsa. Egy konopi kereskedő huszonhat korona erejéig pert indított egy földmives ellen és a hosszú ideig húzódó jogvita vége az lett, hogy *mire az ügy az összes fórumokat megjárt, a per költségei négysszázhuszonhárom koronára szöktek fel.* Az ügyvéd, aki a perben a kereskedőt képviselte, saját ügyfelétől követelte költségeinek megfizetését, mivel az alpereszen még a huszonhat korona sem hajtható be. A kereskedő természetesen vonakodott fizetni, az ügyvéd tehát beperelte saját megbízóját a négysszázhuszonhat koronaért és az első bíróságnál a pert meg is nyerte. Így került az ügy ma a törvényszék elé.

Glück Nándor konopi korcsmáros és vegyeskereskedő mintegy két évvel ezelőtt elment Márta Sándor dr. lippai ügyvédhez és megbíztta, hogy Blázs Dimitrie konopi parasztember ellen huszonhat korona koresmai tartozásért fizetési meghagyást adjon be. Az ügyvéd eleget is tett Glück kívánságának és a járásbíróság ki is bocsátotta a fizetési meghagyást Blázs ellen. A földmives azonban elismerni nem akarta, amelynek következtében perre került a dolog. Az ügy az összes jogorvoslatok retortáján keresztül ment és hosszú idő múlva végre jogerőre emelkedett a marasztaló ítélet. A végrehajtás alkalmával azonban kitudt, hogy *a parasztnak sem ingó, sem ingatlan vagyona nincs és így a követelés nem hajtható be.*

Az ügyvéd ekkor a kereskedőhöz fordult és felhívta őt összes felmerült költségeinek befizetésére. A költségek a perben bírósági megállapított és a peren kívül felmerült költségekkel együtt négysszázhuszonhárom koronát tettek ki. A meglepett kereskedő nem volt hajlandó ezen összeget ügyvédjének megfizetni és arra hivatkozott, hogy neki is odaveszett a huszonhat koronája. Márta dr. erre a máriaradnai járásbíróság előtt négysszázhuszonhárom korona költség erejéig pert indított Glück Nándor ellen és a járásbíróság ítéletével kötelezte a kereskedőt ezen összeg megfizetésére.

A kétségbeesett kereskedő az ítélet ellen felebbezett és ennek folytán az ügy az aradi törvényszék döntése alá került. A Ribácsy Ferenc elnöklésével megtartott mai tárgyaláson Glücköt Lengyel Gyula dr. radnai ügyvéd, Morár Valér dr. helyettese képviselte. A törvényszék a bizonyítás kiegészítését rendelte el és egyúttal megállapította, hogy a per alapja huszonhat koronás ügy volt, amelyben fizetési meghagyás bocsátatott ki, már pedig a tb. törvény 22. §. alapján ilyen ügyben ügyvédi perköltség nem jár. Ítéletre ma még nem került a sor, de ezek alapján valószínű, hogy a

felsőbb bíróság Márta dr. ügyvédi költségeit jelentékenyen redukálni fogja.

A tárgyalás után Márta dr. annyira elragadtatta magát, hogy a jelenlevő Glücköt *pofo-nokkal fenyegette.* Glück ezért megbíztta Lengyel Gyula dr.-t, hogy becsületsértés miatt bünvádi eljárást tegyen folyamatba az indulatos ügyvéd ellen.

Az Eulenburg-pör.

Rotschild báró kihallgatása.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 30

A hamis esküvel vádolt Eulenburg herceg bűnperének tárgyalását ma folytatták óriási érdeklődés mellett. A törvényszék előtti téren és a folyosókon a kíváncsiak száza várják a tárgyalóteremből kiszivárgó híreket. Ma megérkezett Rotschild Albert báró is, a bécsi Rotschild ház feje, akit tanuként fognak kihallgatni az odlozus ügyben.

Berlinből az Eulenburg herceg ellen megtartott tegnapi tárgyaláson történetekről még a következőket jelentik: A tárgyalás kizárólag a vádolt Eulenburg herceg kihallgatásának volt szentelve. Arra a kérdésre, hogy bűnösnek érzi-e magát, a herceg nemmel válaszolt.

Eulenburg herceg jól megfogalmazott beszédben részletes adatokat mondott el élete folyásáról, barátkozásairól és azok természetéről és határozottan tagadásba vette, hogy valaha homoszexuális cselekményeket követett volna el. Eulenburg herceg kijelentette, hogy Ernst tanu vagy elmebeteg, vagy pedig meg van vesztegetve. Eulenburg herceg eleinte kételegbe vonta, hogy eskü alatt tett vallomásának azt az értelmet lehetne adni, melyet a vádhatóság neki tulajdonít, később azonban elhagyta ezt az álláspontját és elismerte, hogy ez azt is jelentheti, amit a vádhatóság belőle kiolvas. Eulenburg herceg továbbá kijelentette, hogy ő sohasem tett különbséget magasállású és polgári állású személyek között és épen ez volt az oka annak, hogy magának annyi elismerést szerzett. Ernst halászház intézett levelének fellengős hangja onnan ered, hogy akkor nehéz időköt élt át és az őseredet ember igen jó banyomást tett.

Berlinből jelentik: Rotschild Albert báró ma reggel megérkezett és a fogadóból egyenesen a törvényszékhez hajtatott. Kezében az idézéssel, tudakozódott, hogy merre kell mennie. Így eljutott az esküdtzéki terem ajtajához, ahol az elnöki titkárnál jelentkezett és kérte, haszon oda, hogy őt még ma hallgassák ki, mert holnap fontos ügyben már Bécsben kell lennie. A titkár nyomban felkereste az elnököt és azon üzenettel jött vissza, hogy a báró kérését a lehetőséghez képest teljesíteni fogják. Rotschild báró nem tudja, vajon a vád, vagy a védelem, kérte a beldézését. Bécsben egyszer már kihallgatták és most is azt fogja válaszolni, amit akkor, hogy semmi tudomása sincs ama vádokról, amelyekkel Eulenburg herceget illették. A báró rövid ideig a folyosón tartózkodott, asután a többi tanuval együtt bevezéltették a terembe és az elnök közölte vele, hogy délután két órakor fogja kihallgatni.

A mai tárgyalás délelőtt tizenegy órakor kezdődött. Az egyik tanu, Riel müncheni tejkereskedő bejelentette, hogy fenyegető levelet kapott, védelmet kért a bíróság és a rendőrség részéről. Az elnök megnyugtatta, hogy nincs mitől félnie és a főügyész is biztatta, hogy ne hederítsen a levélre, mert alig mulik el nap, hogy ő ne kapjon fenyegető levelet.

A zsidó hitközség köszönete a végvári Neuman-családnak.

Az árvaházialapítólevélátadása

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 30.

Az israelita hitközség vasárnap délelőtt tizenegy órakor Nemess Zsigmond hitközségi elnök vezetésével népes küldöttséggel fejezte ki köszönetét a hitközség bőkezű és nagylelkű mecenásai a végvári Neuman-család iránt. Ennek a családnak legutóbbi alapítványa tette lehetővé az aradi israelita árvaháznak régóta tervezett kibővítését.

Az aradi israelita árvaház, mely a hitközség egykori elnökének, néhai Deutsch Ignácnak és fiának, meg unokáinak összesen közel negyedmillió alapítványából jött létre, az utóbbi időben szűknek bizonyult. Néhány évvel ezelőtt ezért elhatározta a hitközség az árvaház kibővítését. E célból árvaház-bizottság alakult végvári Neuman Dániel elnöklése alatt. Az építkezés költségeire csak 20000 koronája volt a hitközségnek; a még szükséges 20000 koronát a bizottság május hó közepén tartott ülésén végvári Neuman Dániel ajánlotta fel nagylelkűen a hitközségnek. Az erre következő ülésen kézbesítették az elnöknek végvári Neuman Dánielnek egy levelét, melyben értesíti Nemess Zsigmondot, hogy a bizottság legutóbbi ülésén bejelentett 20,000 koronás alapítványát ezennel visszavonja és mivel az árvaház alapítókéjét érintetlenül szerepel továbbra is látni, az építkezésre szükséges teljes 40000 koronát *a maga és családja nevében, mint árvaházi alapítványt felajánlja a hitközségnek.*

A közgyűlés erre elhatározta, hogy az árvaház kibővítését és tökéletes berendezését még a nyáron végrehajtja. Az épület új szárnya, mely a mai napig még egyszer annyi árva befogadására lesz alkalmas, a végvári Neuman-család alapítványi árvaházának nevét kapja.

E nagylelkű adományért a hitközség még a májusi közgyűlésen jegyzőkönyvi köszönetet mondott a Neuman családnak, most vasárnap pedig küldöttségileg jelent meg végvári Neuman Dániel előtt, hogy átadja neki az alapítványi oklevelet. A küldöttségben, melyet Nemess Zsigmond dr. vezetett, ott voltak: Assael József, Braun Mór, Cukor László, Deutsch Mór, Fleischer Sámuel dr., Freud Fülöp, Funkelschein József, Glück Dezső, Glück Károly, Grossmann Jakab dr., Guttmann Samu, Hagyi Albert, Kohn S. N., Leopold Zsigmond, Oitenberg Tivadar, Radó Károly dr., Róth Lajos, Singer Izrael, Tolnay János dr., Vágvögyi Vajda József és Weiss Dávid.

Nemess Zsigmond, a küldöttség szónoka meleg szavak kíséretében adta át Neuman Dánielnek az alapító levelet. Kiemelte beszédében, hogy ez az alapítvány tette lehetővé, hogy a hitközség régi terve most egy csapásra valóra váljék. A hatvni Deutsch családnak — ugymond — követője akadt a Neuman családban, mely iránt a hitközség soha el nem múló hálával fog lenni.

Neuman Dániel meghatott szavakban felelt az egész család nevében a hitközség köszönetére. Örül a szíve — ugymond — hogy alkalmas van felekezetének ilyen szolgálattal tenni. A jótékonytárgy magáért a jótékonytárgyért gyakorolja és ameddig él, ő és egész családja mindig szíven fogja viselni az elhagyottak és segélyre szorulókat ügyét.

A lelkes éljenzéssel fogadott szavak után Neuman Dániel és a család többi szintén jelen volt tagjai hosszan beszélgettek a küldöttség tagjaival.

A rendőr véres szerelme.

Az ügyészség fogházában letartóztatva B. Bandur Pál aradi rendőr, aki tegnap reggel három lövéssel halálosan megsebesítette Rum Katalint, a kedvesét. Kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy elkeseredésben követte el véres merényletét, előre megfontolt szándékkal. Később ezt odamondította, hogy nem szeretőjét, hanem önmagát akarta elpusztítani. A leány élet-halál között lebeg. Nem volt kihallgatható.

Öngyilkosság helyett gyilkosság.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 30.

Bandur Pál első osztályú rendőr hét-főn reggel fel nyolc órakor bérkocsin a Wesselényi és Perényi-utca sarkán lévő ház elé hajtatott. Kihivatta özvegy Földes Jánosnénál szolgáló szeretőjét Rum Katalint. A leány rálépett a kocsi feljárójára, Bandur néhány szót váltott vele, majd hirtelen előrántotta revolverét s két lövéssel súlyosan megsebesítette szerelmesét. A szenzációs merénylet színhelyén óriási embertömeg verődött össze. Mikor már a színjáték nézőit elég tekintélyes számnak találta akkor, előtérbe lépett a hivatalos személy és Bandur Pál betanult kötelességéhez híven, a szolgálati szabályzat értelmében a sebesültet a keze ügyébe első első bérkocsira ültette s a kórházba szállította. Utközben azonban még egyszer megkérdezte a kezei közt vonagló leánytól: vajjon elég volt-e neki a két lövés. Minthogy az ólomgolyókból egygyel is megszokott az ember elégedni, természetesen, hogy azt felelte Rum Katalin, hogy: igen. De a rendőr kegyetlenül végezni akart egyszer és mindenkorra. A kórházhoz vezető úton még egyszer rálőtt s a harmadik golyó elvégezte a magáét. Rum Katalin élet és halál között lebeg. A mai nap állapota válságosra fordult, nem volt kihallgatható s aligha éri meg a reggelt. A gyilkos merénylő már az ügyészség fogházába van. Két ízben hallgatta ki a merénylőt Török Lajos rendőrfogalmazó. Első ízben csak azzal védekezett, hogy a szobaleány tönkretette családi életét s a vele való viszony folytán még a szolgálatba is hanyaggá és megbízhatatlanná vált. Hétfőn délután újból kihallgatást kért ekkor már világosan emlékezett arra, hogy a tett elkövetésekor beszámíthatatlan állapotban volt, mert annyit ivott, hogy nem tudta mit cselekszik.

A feltűnést keltett merénylet részleteit az alábbiakban ismertetjük.

Bandur szerelme.

Bandur Pál rendőrtizedes mintegy 8—10 éve van az aradi rendőrség szolgálatában. Eleinte igen megbízható embernek ismerték. Nős, két gyermek édes atyja, alig öt éve megismerkedett egy Rum Katalin nevű 18 éves szép szobalánnyal, aki jelenleg Perényi utca 2-ik számú házában özv. Földes Jánosnénál van szolgálatban. A szobaleány annyira hatalmába kerítette Bandur Pált, hogy nem bírt tőle szabadulni.

A szobalánnyal való tiltott viszonyát meg tudta családján kívül a felesége is, aki e perc től kezdve elhagyta az urát két kis gyermekével, ami annyira elkeserítette Bandurt, hogy nem egyszer foglalkozott azzal az eszmével, hogy mindannyiukat megöli. De ezt megcselekedni nem volt elég lelki bátorsága, mivel

érezte súlyos bűnösségét és bízott abba, hogy valamiképen jóváteheti másképen is ballépését. Hát ha megbocsát a felesége. Ilyen feldúlt lelki állapotába nem egyszer elhanyagolta rendőri szolgálatát, amiért lefokozták első osztályú köztendőrre.

Vasárnap délután négy órakor az őrségelosztás után felvonult őrhelyére, a Szentháromság szobor elé, a hol nyolc óráig teljesített szolgálatot. Innen bevonult a rendőrlégénységi laktanyába.

A szolgálatot vezető őrmester azt vette észre, hogy Bandur rendkívül izgatott volt s azt a hitet keltette benne, mintha egy kevéssé ittas lenne. Jelentette Riedl István felügyelőnek s ez ráparancsolt Bandurra, hogy feküdjék le azonnal, mert éjfélkor újra szolgálatba kell állnia.

Ami ezután történt, azt Bandur következőképp adja elő vallomásaiban:

Az utolsó éjszaka.

Vasárnap este a rendőrlégénységi szoba utcára nyíló ablakán bekopogott Rum Katalin szobaleány, akivel öt éve folytatok szerelmi viszonyt és kihívott az utcára. Észrevétlenül osontam ki a laktanyából, mert tudtam, hogy az tiltva van és fegyelmi vétséget követek el. De mentem, mert a leány utóbbi időben mindig azzal fenyegetett, hogy megöl, ha hűtlen leszek hozzája. Azt hittem, hogy azért jött az ablakom alá, mert valami merényletet akar elkövetni s ezt elkerülendő, otthagytam a szolgálatot s elmentem a nővel a Radnás-úton lévő Grünhut féle szállóba. Hétfőn reggel öt órakor tértem vissza a városházára. Magamhoz vettem Mucsi Pál rendőr revolverét. Azzal a szándékkal mentem ki a városház kapuján, hogy azon át többé nem térek vissza. Előkeltem magam a legvégsőre s elhatároztam, hogy öngyilkos leszek. Ementem a Grünhut kocsmába, ott megreggeliztem s megittam egy szódás spricert. Beültem a 14-es számú bérkocsiba, elvittem magam egy másik kocsmába, ahol két üveg sört fogyasztottam el.

„Kötelességtudó” rendőr.

Ekkor már fél nyolc körül járt az idő. Ilyenkor szoktak felkelni az uraságok s ezért elhajtattam a Perényi- és Wesselényi-utcák sarkára. A bérkocsinak azt mondtam, menjen özvegy Földes Jánosnéhoz és hívja ki a szeretőmet. Én a kocsi bájára vártam. Rum Katalin a kocsi felé jött, midőn tőlem körülbelül egy fél lépésnyire állott, a szobán lévő revolvert kivettem zsebemből s kétszer rálöttem. Mikor láttam, hogy a leány összeesik, kiszálltam a kocsiból. Felvettem s a kocsi bájára akartam elhelyezni, mert a kórházba szándékoztam vinni. A kocsi elfutott s azért egy éppen arra jövő bérkocsit állítottam meg. A kettes számú volt. Beültem a leányt s magam is felültem, a tömeget előbb szétszórásra szólítottam fel. A kocsinak megparancsoltam, hogy hajtson a kórházba. Utközben még egyszer rálöttem kedvesemre, de azt már nem tudom, vajjon találta-e.

Egy kis tévedés.

Tettemet végső elkeseredésemben követtem el. Rum Katalin már évek óta a szeretőm volt s miatta elfordult tőlem a családom. Nem tudtam tőle szabadulni, szerelmével dillandóan üldözött s gyakran mondotta azt, hogy ha elhagyom akkor nekem pusztulnom kell. Tegnap este csak azért szoktam ki, mert már délután oda-jött hozzám a posztira s megígértette, hogy vele töltöm az éjszakát. Attól tartottam, hogy ha nem megyek ki, akkor beváltja fenyegetését. Tudtam, hogy szokásommal, oly szolgálati vétséget követek el, amely miatt fegyelmi úton

elbocsájtanak. És mert ennek is Rum Katalin lett volna az oka, az elkeseredésemben annyira fokozta, hogy öngyilkos akartam lenni. Ez a gondolat annyira megavarta eszemet, hogy ennek hatása alatt az utolsó pillanatban arra határoztam el magamat, hogy szerelőmet, aki minden bajnak a forrása, elpusztítom.

Bandurnak ez volt letartóztatása alkalmával nyomban felvett vallomása.

Délután három órakor újból kihallgatásra jelentkezett. Vallomásának ez a része, amelyet higgadt fővel és átgondolva adott elő, következőképp hangzik:

Csak „bucsuzni” akart.

Már az este, mikor a laktanyából elszöktem ittas voltam. Ugyancsak ittas voltam akkor is, mikor reggel Rum Katalint felkerestem. Nem azzal a szándékkal mentem, hogy megölöm életem megrontóját, hanem csak elakartam tőle bucsuzni s előkértem, hogy az utcán, a szemé láttára követem el az öngyilkosságot. Midőn a leány a kocsi mellett megjelent, hirtelen megavarodott az elmém. Ekkor követtem el a tetteimet, anélkül, hogy én erre előre gondoltam volna.

A tanúk.

A rendőrség több szemtanút hallgatott ki.

Miskovics Demeter bérkocsi tulajdonos azt vallotta, hogy ő vitte a rendőrt és a leányt a kórházba. Hallotta, hogy utközben Bandur így szólott a leányhoz:

— Elég volt? mert ha nem akkor kaphatsz még többet is!

— Elég volt már nekem, úgy is meghalok — felelte a leány.

A Kis-utca közepén táján lehettek, mikor egy lövés dördült el. Miskovics visszahátrétt. Hallotta, hogy a rendőr ismét beszélt a leánynyal s megismételte az előbb elmondott kérdéseket.

Dolcsai Ferenc napszámos szemtanúja volt a merénylet első részének s így adta elő annak megtörténtét:

A kocsihoz lépett a szobaleány s annak feljárójára hágtott. Suttogva beszélt a rendőrrel. Egyszerre lövést hallott s látta amint Rum Katalin lebukott a kocsi lépcsőjéről s a földön terült el. Bandur kiszállt a kocsiból a földön fekvő nőre másodszor is rálőtt. A leány jajgatott s Bandur így szólott hozzá:

— Nem baj fiám. Te okostad ezt s te kered megadnak a bajt Katkám!

A kocsi megijedt és elszaladt.

Török Lajos rendőrfogalmazó, mikor a gyilkossági esetről felvette a jegyzőkönyvet, nyomban értesítette Bandur Pál belmerő vallomásáról Barlotti Domokos főkapitányt, aki megfosztotta a rendőri állásától és levette róla a rendőri ruhát.

A súlyosan megsérült Rum Katalin a kórházban a halállal viaskodik. Az egyik gyilkos golyó a tüdejét furta keresztül, a második a balváltát, míg a harmadik a karját érte. Életbemaradásához alig van remény. Az éj folyamán, mikor magához tért, ápolóiól Bandur Pál életbemaradásáról kérdezősködött.

Ma délelőtti befejezte a rendőrség az előzetes nyomozást s átkísérlette a gyilkos merénylőt az ügyészségre. A vizsgálóbíró elrendelte fogva tartását s vizsgálati fogdába helyezték.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi könyvnyomdászok „Gutenberg”-dalkörének vasárnapi mulatsága várakozással telve sikerült, a csata a kora délután közbejött esőnek. A mikor az idő kiderült s gyönyörű napsütés lett, óriási tömegekben érkezett a közönség a csálai nagy erdőbe, ahol a rende-

zóság kellemesebbnél-kellemesebb szórakozásokkal várta őket. Ott volt ugyasólván Arad város egész társadalmá. Az ünnepélyt az aradi könyvnyomdászok „Gutenberg“-dalköre (Zinner Viktor karnagy személyes vezetése mellett) nyitotta meg. Öt órakor megkezdődött a tánc s vígan folyt a késő éjjeli órákig. Az első négyest több, mint 200 pár táncolta. Különben is a jelen voltak egy szép nap feledhetetlen emlékeivel távoztak el onnét. A rendezőség ezután kér szíves elnézést a közönségtől az autóbussz járatok elmaradása miatt. És annak tudható be, hogy az utolsó pillanatban igen súlyos akadályok merültek fel.

(=) A Rákóczi-társaság mulatsága. Az aradi Rákóczi-társaság az ujarad zsigmondházi Petőfi-asztaltársasággal együtt sikerült nyári ünnepet rendezett vasárnap este a zsigmondházi Petőfi szállóban. Az ünnepély nagyszámu közönség előtt folyt le s annak sikerében kiváló része volt Zubor Andornak, a Rákóczi társaság új elnökének.

Az ünnepély műsorát Szalay Aranka kisasszony művészi songorajátéka nyitotta meg. Ladislav József, az aradi színház művésze nagy bátással énekelt néhány műdalt, majd Zalay Margit, a színháznak rutinos művésznője került a dobogóra és operettműsorának több kedvelt részletét énekelte el, sűrű tapsok közt. Faludy Károly ügyes számai után Sz. Rontay Boriska következett, két modern nótával, amelyivel frenetikus tapsok áradatát indította meg. A Rákóczi-társaság nevében Kiss Ferenc díszes koszorút nyújtott át Rontaynak. Majd az előző közreműködők több új számmal léptek föl; végül Padl József újságíró Haza-ott Rákóczi című, hangulatos költeményét olvasta föl. Az előadás befejeztével Zubor Andor mondott lelkes szavakban köszönetet a közreműködőknek és a közönségnek.

A Mezei-pör befejezése.

Jogerős a felmentő ítélet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 30.

A tavaszi esküdtzéki ciklus legérdekesebb ügyének, a Mezey pár gyilkossági bűnügyének aktái zárultak le egy nevezetes eseménnyel. Megtörtént az, amit e hónap elején, mikor a pör aktái a Kuriához kerültek, mint ennek a drámának várható befejezését megjósoltuk: a *koronaügyész visszavonta az aradi kir. ügyész-től a felmentő ítélet ellen bejelentett semmiségi panaszt*.

Mezei Vilmos gázgyári szerelő felesége Fa Mária tudvalevőleg ez év elején agyonlőtte Sipos Sándorné bábaasszonyt családi élete megrontóját, férje pedig felesége csábítója, Duma Lázár ellen kísérelt meg gyilkos merényletet. Az esküdtek verdiktje alapján a Mezei-párt a törvényszék felmentette. Az ügyész semmiségi panaszt jelentett be még a főtárgyaláson azzal az indoklással, hogy az esküdtek hamis benyomások alapján hozták meg ítéletüket. A főtárgyaláson lejátszódott érzékeny jelenetek — mondja a semmiségi panasz — csak színpadi játékok voltak, melyek hatásadászat céljából igen ügyesen inszcenizáltak és a megrázó momentumok mind előre ki voltak eszelve és ügyesen be lettek tanulva.

Krenner Zoltán dr. a Mezei házastársak védője, az ügyészi panaszra terjedelmes ellenészrevételt adott be, melyben hivatkozik ama kuriai határozatokra, melyek szerint az esküdtszéki ítélet megsemmisítésénél a legfelsőbb bíróság nem mérlegelheti azt, milyen befolyások folytán hozták meg ítéletüket.

A semmiségi panasz folytán az ügy Székely Ferenc dr. korona-ügyész elé került, aki a *semmiségi panaszt visszavonta* és így mivel csupán a vádlott terhére történt felelősség, az most már a kuria büntetőtanácsa elé sem kerül. A korona-ügyészség ma közölte döntését az aradi törvényszékkel, amely ennek folytán a napokban kiadja döntését arról, hogy az esküdtszéki ítéletet április 13-án hozott ítélete jogerősre emelkedett.

Színházi szenzációk

*

Második színház Szegeden. — Résztvénytársaság csinálja. — Eladják a budapesti Népszínházat. — Hajléktalan művészek.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 30.

Két érdekes színházi szenzáció híre pattant most ki egyidőben. Az egyik különösen a vidéki színházakra nézve nagyjelentőségű, a másik pedig a budapesti művészeti világban kelt nagy feltűnést. Az egyik terv: a *szegedi második színház terve*. Egy előkelő szegediekből álló konzorcium résztvénytársaságot alapon új színházat akar létesíteni, még pedig csupán *komoly és művészi programmal*. Ez lenne az első eset, hogy vidéki városban két színház működne.

A másik — némelyek szerint már keresztül is vitt — terv a *Népszínház-Vigoperának* állami tulajdonba való vétele. Mindkét érdekes színházi ügyről itt következzék tudósításaink:

Új színház Szegeden.

Érdekes, de szinte vakmerő művészi terv vetődött föl Szegeden. Egy a művészetrel komolyan foglalkozó társaság új, nagyarányú színházat akar Szegeden létesíteni és ehhez *két millió korona alaptőkével* résztvénytársaságot akarnak megeremteni. A társaság egyik tagja az új tervről ezeket mondta:

— A vidéki színház-produkciói eddig abban merültek ki, hogy előadták a fővárosi színházak primadonnakultuszra épített operettét, előadták azokat a kacagtató darabokat, amelyek csupán az eltompult fővárosi izlésnek gyártottak. Komolyabb dologra nem vállalkozott senki. A Vig Ósvegy állandóan műsoron van, a Trollust és Kresszidát be sem mutatták. Shakespeare például máris haldoklik a vidéki színpadokon. Molière dettó. Ibsenre nem mernek vállalkozni, Echegaray „kiment a divatból”, Sophokles, Euripides és a többi „mitológiai paralitikus” nem irtak nadrágszerepeket, nem irtak betételeket a primadonnáknak, tehát nem kellene. És miután a fővárosban fölnevelt primadonnáknak és prima férfiaknak készültek a darabok, természetesen, hogy a vidéken elbuktak vagy csak erőszakoltan maradtak a közönség nyakán a műsoron. Másrészt pedig évek óta nem került le a fővárosból opera — a Pillangó kisasszonyt kivéve — és úgy a vidéki színház a zeneművészetet csakis gassenhauserekkel kultiválja. Az igazgató tartott egy primadonnát, aki délben végigsétált a korzón és ott is primadonnáskodott, a többi „szerződött tag” csak staffázs volt, hogy a főművészeknek meglegyen a keret. Az új színháznak *nem lesznek primadonnái*. Csak színészek lesznek és első időben nem is adnak olyan darabot, amely egy vagy két szereplő primadonnáskodására van építve. Az az erkölcsstelen rendszer, hogy egy városban az az egy primadonna játsza akár öt évig is minden darabban a főszerepet vagy a szép bonvivánt „wass gut und

teuer,” míg a többi legfeljebb olyan szerepet játszik, hogy „tálalva van”, nem nevel színészeket! Ugy tervezük, hogy január elsejére a résztvénytársaság megalakuljon és akkor nyilvánosságra hozzuk részletes tervünket. Ha sikerül a megalakulás, akkor egy esztendő alatt fölépítjük a színházat és 1910. tavaszán meg is nyithatjuk. *Somogyi Szilveszter dr.* szegedi főkapitány kijelentette, hogy a terv komolysága esetén meglehetne változtatni a színházi szabályrendelet második pontjának az a rendelkezését, amely a színházi évad alatt nem tűr meg más, hasonló színházi vállalkozást Szegeden.

A Népszínház megvétele.

Az új Nemzeti Színház építésével kapcsolatban az a meglepő hír pattant ki, hogy *Máder Rezső*, a Népszínház-Vigopera igazgatója szerződést kötött a kultuszminisztériummal és a szerződés pontjai szerint a Népszínház-Vigoperát *két millió korona* visszalépési díjért átengedi az államnak, hogy az új Nemzeti főépüléséig a Népszínház-Vigoperában a Nemzeti Színház társulata tarthasson előadásokat. Hír szerint *Máder* és *Bálint* igazgatók, továbbá *Molnár Viktor* államtitkár a szerződést már alá is írták.

Az átadásról szóló szerződést állítólag *Gassner Béla dr.* királyi közjegyző hivatalos helyiségében kötötték meg s azt a kultuszminisztérium megbízásából Molnár Viktor államtitkár, a Népszínház-Vigopera részéről pedig *Máder Rezső* és *Bálint Dezső* igazgatók írták alá. A szerződés feltételei a következők:

Az állam 2.000.000 koronát fizet a Népszínház-Vigopera Igazgatóságának, amely az összeg fejében szeptember elsején átadja a színházat, maximális öt évi időtartamra, amely idő alatt az új Nemzeti Színház fölépülne.

Az állam kötelezettséget vállal aziránt, hogy az átadáshoz a főváros beleegyezését kiköszöli.

A kétmillió koronából kifizetendő a Népszínház-Vigopera tagjainak *végkielégítése s ezért az állam további garanciát nem vállal*.

A Népszínház-Vigoperának jelenleg 236 művészeti tagja, továbbá 110 alkalmazottból álló műszaki- és segédzsemményzete van. A művészeknek kivétel nélkül úgy szól a szerződése, hogy az igazgatóság október elsején április közepéig tartó terminussal, évenként fölmondhat nekik, akár mily időtartamra szól is a szerződés. A terv szerint tehát a művészek április 15-éig egy összegben kapnák meg a végkielégítést, amelynek folyósítása már *egy-két* napon belül megtörténne.

Egyik hírlapíró a Népszínház-Vigopera több tagját és alkalmazottját megkérdezte, hogy a színház átadásáról mi a véleményük. Az eladással szemben tehetetlen művészek kétségbeesése elképzelhető.

— A végkielégítés — mondották — éppenséggel nem vigasztal meg bennünket, akik ki tudja, mikor jutunk újabb szerződéshez. Hiszen kétszáz-kétszázötven tag sem a fővárosi, sem a vidéki színházaknál nem tud egyhamar elhelyezkedni. Ez a színházátadás, ha csakugyan megtörténik, valósággal válságba sodorja a magyar színművészetet.

Későbbi távirat jelenti: A kormány eleinte azt a javaslatot tette, hogy érvényesítsék a szerződés huszonhatodik paragrafusát, amely szerint a szerződés nyomban megszűnik, ha a Népszínház-Vigopera bérlete fölmondott. Ezzel egy millió koronát megtakarítottak volna, mert a kormány keveset törődött azzal, hogy egész csomó ember kenyerét veszti. Máder ebben nem volt hajlandó beleegyezni, hanem ragaszkodott a szerződés harmadik szakaszához, amely

nél fogva az igazgatónak joga van felmondania a tagoknak. Ennek következtében a színház egész gárdája a legközelebbi napokban, talán már holnap megkapják a felmondási összeget, amely egyik verzió szerint hat havi, másik verzió szerint három havi fizetésből fog állani.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: Varázskeringő, operett.
Csütörtök: Ocskay brigadéros, színmű. Joannics-Rajnai Gábor, a Vigszínház tagjának vendégfelléptével.

Péntek: Van-e valami elvámolni valója? bohózat. Tapolczay Dezső, a Vigszínház művészeinek vendégfelléptével.

Szombat: Kis trafikos leány, vígjáték. Bemutató előadás. Tapolczay Dezső vendégfelléptével.

* Gaál Gyula Aradon. A tegnapi befejeződött nagy művészi sikerrel járó vendégszereplési sorozat arra biztatta a *Gaál* Gyulát, a budapesti nemzeti színház kiváló művészt, hogy július hó végén újból Aradra jöjjön s a nyári színházban négy estét át vendégszerepeljen.

* Ocskay brigadéros vendéggel. Csütörtökön egy aradi származású fiatal művész *Joannics-Rajnai* Gábor, a budapesti Vigszínház tagja vendégszerepel a színházban. A fiatal művész az „Ocskay brigadéros” ban lép fel s a címszerepet játssza.

* Varázskeringő. A téli szezon egyik legnagyobb sikerű operettje, a „Varázskeringő” holnap kerül színre a színházban. A primaskisasszonyt ezúttal is *Kállay* Jolán játssza, akinek ez egyik legkiválóbb szerepe. A fejedelmet *Borbély* Sándor fogja játszani. A többi szereplő a régi.

* A grizett. Ki ne hallott volna már valamit a híres grizettekről, Páris eme édes-bájós leányairól? Nem milliók gyerekei, de kevés pénzért oly kecsesen és oly eleganciával öltözködnek, hogy ezen művészetükben utánahatathatnak. Rendesen ugyan csak egy-egy báránytal bírnak, de a mi hölgyünk nem oly szerény és nemcsak a fiatalok hódolását fogadja, de akkor sem haragszik, ha szerelmével olyan ostromolja, ki már túl van a legszebb férfi korona. Ennek a képnek a tárgya egyike a legzenesebb vígjátékoknak és mindenki, aki ennek az ennivaló kis hamisnak bájos agyafurcságnak mulatott, szívesen emlékszik vissza a kellemesen eltöltött percekre. Kiemelendő végül a mostani műsorból a bécsi hódoló disz-felvétel színdarabjának sikerült felvétele is, mely mindenkit busásan kárpótolhat azért, ha az eredeti menetet nem is látta, mert a kép oly tiszta, hogy azon minden arcot kivehet és az *Urania* állandóan hűvös temperaturájú helyiségében a felvonulást olcsó belépő díj mellett kényelmesen ülve nézheti végig.

* Aradi leány sikere. A budapesti Orsz. M. Kir. Zeneakadémia operai tanfolyamát az esztendő tanévben kitűnő sikerrel végezte egy aradi születésű leány: *Vásárhelyi* Terka, Klein Gábor aradi polgár leánya, akit az igazgatóság művészi oklevéllel tüntetett ki. *Vásárhelyi* Terka a m. kir. Operaházban f. é. június hó 11-én rendezett vizsgálati előadáson Döntetli vígjátékja, „*Marcsa az eszed leánya*” egyik jelenetében lépett fel és a fellépése a sajtó és közönség részéről egyaránt osztatlan elismerésben részesült. *Vásárhelyi* Terka, aki a Zeneakadémián Ábrányiné növendéke volt, egyébként már több vidéki színházigazgató és külföldi opera szerződési ajánlattal kínálta meg.

Véresre vert közhuszár.

Botrány a Maros parton.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 30.

Vérilátó jelenetek voltak a tanul azok, akik vasárnap délután négy óra tájban a marosparti töltesen sétáltak. A víz partján egy brutális huszárkáplár összevissza vert egy pórére vetkőzött közhuszárt, úgy, hogy a szerencsétlen legény több sebtől vérezve esett össze.

A felháborító eset részletei a következők:

Az Edward huszárok naponta lovakat fűrésztének a Marosban, nem messze az ingyenfürdőtől. Ilyenkor mintegy tíz-husz legény megy ki egy káplár vezetésével, akik a lovakat a vízbe terelik és megmossák. Vasárnap délután ismét kijött néhány huszár és körülbelül harminc lovat tereltek a sekély Marosba. A meztelenre vetkőzött huszárok maguk is megfürdtek és közülük egy valamivel beljebb uszott, úgy, hogy nem tudott épen ott a szárazra jönni, ahol a lovak állottak, hanem a víz sodra által hajtva, kénytelen volt az ingyenfürdőig uszni. Csak itt tudott kimerülten partra jutni.

A csapatot vezető káplár előre kiabált a legény felé:

— Várj csak, te szivány, azért megkapod a magadét.

Amint a huszár kilépett a szárazra, sietve visszament a csapathoz. A káplár öktelen szitkokkal fogadta, majd pedig a vízből már ki-vezetett lovak közé állította és teljes erejéből ütlegelni kezdte a szerencsétlen legényt. Először kézzel mért hatalmas csapásokat a huszár meztelen testére, majd pedig lábbal kezdte rugdosni. A megkínzott legény, akinek teste csakhamar több sebből vérzett, könyörögve fordult feljebbvalója felé, hogy ne bántsa tovább, de a neki vadult káplár annál kiméletlenebbül osztogatta az ütéseket.

A magas töltesen sétáló közönség mélyen felháborodva szemlélte a durva káplár eljárását és hangos szavakban adott kifejezést tiltakozásának. Egy törvényszéki bíró pedig odament a katonák közé és keményen rászólt a káplárra:

— Ne bántsa azt a legényt! — A kaszárnnyában tehet vele, amit akar, de itt hagyjen neki békét.

A káplár azonban nyersen így válaszolt:

— Ehez a civileknek semmi köze. Civilbanda ne avatkozzék a katonák dolgába.

Az incidens nagy tömeget csődített a partra és a közönség olyan ellenséges magatartást tanúsított, hogy a káplár mégis jónak látta az ütlegelést abbahagyni. A vérig kínzott legény társai segélyével nagynehezen feltápaszkodott, összeszedte magát, felöltözködött és a csapat a töltesen összesereglett publikum sugallására meillett vonult be a kaszárnnyába.

TANÜGY.

(—) Áthelyezés. Fürst Matild aradcsálai állami óvónőnek a somkeréki állami óvodához történt áthelyezése folytán üresedésbe jött aradcsálai állami óvónői állásra a vallás- és közoktatásügyi miniszter Winter Gizella eddig sófelvai állami óvónőt helyezte át.

(—) Lejárt pályázat. Aradon a közoktatásügyi miniszter — mint ismeretes — 1908. év szeptember hó 1-vel hat állami elemi iskolát állít fel. Az iskolák fenntartásához a város gazdag hozzájárulásokat biztosított. Ezen új állami iskolákhoz 22 tanuló lesz kinevezve. A közoktatásügyi miniszter az aradvárosi községi iskolák kiegészítő tanítói közül négyet állami szolgálatba fog átvenni, illetve rendes állami

tanítói minőségben kinevezni. 18 állásra és pedig 12 tanítói és 6 tanítónői állásra pályázat hirdettetett. A pályázati határidő folyó évi június hó 26-án lejárt. A 12 tanítói állásra 118, a 6 tanítónői állásra 194, összesen 312 kérvény adatott be. Aradvármegye tanfelügyelője által történt kijelölés után az összes pályázati kérvények a közoktatásügyi miniszterhez terjesztetnek fel végleges döntés illetve kinevezés céljából.

(—) Zenevizsga. Az Aradi Zenedében már befejezték a három egymásutáni napon megtartott vizsgálatokat, amely ugy a kezdők, mint a haladóknál igen szép eredményekről tettek bizonyosságot. A kezdő zongorások közül Bánovits Odón, Priegl László, Horváth Natália, Vannay Erzsébet és Abaffy Vilma a haladók közül pedig Kohányi Zelma, Gléizinger Margit, Leitner Paula és Fischer Ernő, Schannen Margit és Szentiványi Stefánia váltak ki, míg Lufifer Mariaka és Lucca Honora már megérték a felsőbb kiművelésre. A kezdő hegedűsök közül Berghammer Tivadart, Lépa, Dórá, Vannay Jánost és Németh Alajost, a haladók közül Zinner Bélát, Lendvay Ferencet, Mittermayer Odont és Szentiványi Stefánit, ugyisintén az igen tehetséges Dudás Pált kell kiemelnünk. Ezenkívül ügyesen cimbalmostak Orlovsky Gizella, Braun Mária és Karolin. A szépszámu közönség, mely a Krispin-termet mindannyiszor megtöltötte, sokat tapsolt a növendékeknek. Az erkölcsi előismerés pedig méltán illeti a zenéje érdemes igazgatóját *Krispin* Józsefet és a farsadhatatlan tanári kar minden egyes tagját.

A klubélet csendjéből.

Pofozkodás, kigolyózás, becsületsértés.

Aradi tisztviselők a nagyváradi törvényszék előtt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 30.

Néhány héttel ezelőtt megemlékeztünk arról a pörrel, melyet egy aradi jószágigazgatósági számellenőr indított egy vasúti tisztviselő ellen, aki őt saját lakásában arcul ütötte. A panaszos *Kulcsár* Lajos aradi fiatalember volt, a vádlott és a pör folyamán elítélt pedig ifj. Nagy Lajos, akik mindketten az Aradi Turista Egyesületnek tagja. A pofozkodás a két hivatalnoknak az egyesületben régóta húzódó viszályból származott, amely nemcsak ennek a pörnek, hanem még egy csomó pereskedésnek lett okozója és előidézte azt a háborúságot is, melyben most hozott döntést a nagyváradi esküdtszék.

Kulcsár Lajos ellen ugyanis az egyesületnek több tagja már régebben kigolyózást indítványt adott be. Különféle, jórészt személyi okokból sürdös keletkezett Kulcsár és több tagtársa között és ez hamarosan annyira elfajult, hogy ellenfelei közül néhányan valóságos hajszát indítottak Kulcsár ellen. Felhozták elene, hogy egy tagtársuk *békés családi életét dulta fel*, hogy érdemtelen egy társadalmi egyesület tagságára stb. Kulcsár a tizenkét indítványozó ellen becsületsértés miatt feljelentést tett az aradi járásbírósnál, a pör folyamán azonban a feljelentettek kibékültek Kulcsárral, miért is ő csak egyik feljelentő, ifj. Nagy Lajos ellen folytatta a pört azért, mert ez ellene időközben tetlegességre is vetemedett. E tetlegesség miatt ítéltek el Nagyt 6 napi fogházra átváltoztatható 120 korona pénzbírságra.

A kibékülés azonban nem volt tartós, mert a kigolyózást indítványozók egyike *Kreyling* Péter máv. főellenőr tovább folytatta az ellenségeskedést. Több ízben nagyobb társaság előtt sértő kijelentéseket tett Kulcsárról, aki erre egyik aradi napilapban egy nyílt-téri közleményt tett közzé Kreyling ellen. A nyílt-térben többek között ezt mondja:

„Kreyling tud sértetgetni, de gyáva elégtelt adni.”

Kreyling ezért bűnvádi feljelentést tett Kulcsár István ellen becsületsértés miatt. Miután költészetszolgák között nyomtatvány útján elkövetett becsületsértés vádja forgott fenn, az ügy a nagyváradi esküdtszék elé került. Az esküdtbíróóság előtt a napokban volt az ügynek tárgyalása. Kulcsár és védője Momák Döme dr. védelméül az egyesületben Kulcsár ellen indított házját és azt hozták fel, hogy Kulcsár többször akart elégtételt szerezni az ellene irányult támadásokért, de ez neki nem sikerült. Az esküdtszék Kulcsárt nem bűnösnek mondtatta ki a becsületsértés vádjában, mire a bíróság öt felmentette és a költségekben Kreylingot marasztalta el.

A mayerlingi kocsis fia.

Bratfisch Lajos Budapesten.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 30

A Külső Soroksári út 26. szám alatt levő házban egy igénytelen kis vaskereskedés nyílt meg az elmúlt héten. Az újdonsült bolt nem igen keltette fel az emberek érdeklődését, pedig a tulajdonosa valóban érdekes ember.

A portál felett nagy, fehér betűkkel ilyen cég tábla olvasható:

Bratfisch Lajos
vaskereskedése.

Budapesten talán elfelejtették már ezt a nevet, amelyről tizenhat tizenhét évvel ezelőtt öles cikket írtak a bécsi újságok. Igaz, hogy ezeket a közleményeket nem igen olvasták el az előfizetők, mert a lap példányokat megjelenés után nyomban elkobozta a rendőrség.

Bratfisch Lajos, Bratfisch Mártonnak, Rudolf trónörökös egykori fiakkor kocsisának a fia.

A mayerlingi katasztrófa után Bratfisch hirtelen eltűnt az osztrák fővárosból. A riporterek, akik a véres tragédia részleteiről töle, mint beavatott embertől akartak információkat szerezni, hiába keresték. Titkos kezek titkos utasítására gyorsan menekült a császárvárosból a beavatott kocsis, akinek titoktartását esengő aranyakkal vásárolták meg.

Bratfisch Lajos körülbelül három hónappal ezelőtt költözött a magyar fővárosba. Apjának Bécsből való távozásakor követte családját Mexikóba, ahol szülei földbirtokot vásároltak. Néhány évi ottartózkodás után megunták valamennyien az idegenben való életet a visszaköltöztek Európába.

Az öregot nagyon bántotta a honvágy.

— Nem tudom elfelejtett Bécsot, én ott akarok meghalni, — siránkozott nap-nap után.

De azért nem ment vissza. Ő legjobban tudta, hogy miért.

Róma mellett van egy gyógyfürdő, Aramelli a neve. Ide költözött az öreg Bratfisch hozzátartozói val a kibérelte a nagyvendéglőt. Az élet rosszul ment a vagyona oda veszett. Később Rómában mint bérkocsissegéd működött, majd, a mikor még sem tudta leküzdeni honvágyát, ellátogatott egyszer Bécsbe. De csak egy napra. Éppen visszafelé tartott, a mikor a vonaton szívinfarkus érte és meghalt.

Igy fejezte be életét a nagy tragédia egyik koronatanúja.

Fia ekkor már nem lakott otthon, őt ugyanis egy párisi vaskereskedő cég alkalmazta, mint üzletvezetőt. Itt ösmerekedett meg egy Lukács Mariska nevű magyar leánnyal, akibe beleszeretett a kité két évvel ezelőtt nőül is vett. Felesége unszolására költözött Budapestre, aprilis közepén.

A cég tábla már kinn van a soroksári utcán.

üzlet portáléja felett, jelölül annak, hogy a terv sikerült.

És Bratfisch Lajos, a híres bécsi fiakkor fia aki nem sokára le is teszi a magyar állampolgári esküt, most vigan szolgálja ki a vidékről berándult békés gazdaembereket.

HIREK.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 1-én az időjárás: Meleg, elvélve esapadék, zivatarok.

— Az aradi püspök Világoson. Papp I. János aradi görög keleti román püspök július 12-én, az őshitűk Péter és Pál napján Világosra megy s ottani hível közt canonica visitatiót tart. A világosi románok a püspököt nagy ünneppel fogadják.

— Ítélet a Potocki ügyben. Lembergől jelentik: Potocki gróf galiciái helytartó gyilkosát, Lipiurki ruthén diákot, az esküdtszék kötél általi halálra ítélte. Vádolt nyugodtan fogadta a halálos ítéletet.

— Az új hadtestparancsnok. A király Frank Libor altábornagynak, a 7. hadtest parancsnokának és temesvári vezénylő tábornoknak, a titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

— A románok szervezkedése. A Magyar Tudósító jelenti: A román nemzetiségi párt holnap értekezletet tart, amely elé a románság körében nagy érdeklődéssel tekintenek: A pártvezérek ugyanis az eddigi tagsági rendszer helyett most a községenként való szervezkedésre gondolnak. A szervezkedés módjaitának megbeszélése lesz a holnapi értekezlet fő tárgya, amely körül előreláthatólag nagyobb vita fog kifejlődni.

— Szabadságharcú ereklék Aradon. Aradnak — bármily előkező is ipara és kereskedelme — legnagyobb nevezetessége Zala György szobra és a Kölcsey Egyesület szabadságharcú ereklémmuzeuma. Ezt a kettőt senki el nem kerüli, aki Aradra jön. A szabadságharcú ereklék muzeuma páratlan az országban. Ha jövőre fölépül a kultúrpalota, melynek nagy része ezen emlékek számára kell, a Kölcsey Egyesület legjobb alkotása országos büszkesége lesz Aradnak, mert a most 12 teremben összeszűrt tárgyak úgy lesznek elhelyeztetők, hogy minden érvényesüljön. Ami szabadságharcú emlék még az országban van, bizonyára a magyar Goigota kegyelel házába fog akkor kerülni. Így is folyton gyarapodik az aradi muzeum, melyért a Muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősége nevében Fejérfpataky László dr. egyetemi tanár a napokban tett látogatásakor ismerését fejezte ki Varjassy Árpád egyesületi elnöknek és Széllősi István titkárnak. Önmagát látá a közönség nagy érdeklődését nemcsak a látogatásokból, hanem a muzeumnak tett adományokból is. Az év gyarapodásból különösen kiemelendő Margó Ede és Pongrácz szobrászoknak gipsz szobormintája Kossuthról, melynek főalakja már az öntőműhelyből is kikerült. Sok olyan kézmunkával gazdagította a Kölcsey-Egyesület muzeumát Telbisz Józsefné Holaky Antónia, melyeket az aradi várból a szabadságharc után fogságukban kényszerítettek Makray László, Marzso József, Pongrácz István, Kalocsa Balázs és a pétervári fogságban Török Gábor, Aradmegye egykori alispánja. Kedves szerzeményei a muzeumnak Bossányi Camillo 48-as tüzérrősnagy atillája és sajátkezű aláírásával ellátott arcképe. Lánya, özvegy Bartal Lajosné ajándéka. Az idén kapitány meg az aradiak a honvédmenedékház volt parancsnokának, Szentimrey Kálmánnak 1848-iki honvédkapitányi arcképet, melyet ő maga festett fára. Végre rendeletben így intézkedett örökös Szentimrey József, Miskolcra küldte el a lányos arcú kapitány képét. Csak néhány hete jutott a Kölcsey-Egyesület Dzsseffly Aristidnek, a 18 vértanu egyikének pipájához. Hosszszufalussyé Dévay Anna juttatta el Varjassy Árpádnak Aradra. A szép tájképpát a vértanu

tábornok Tournanszky Marcalnak adta volt, attól került Hosszszufalussy Jánoshoz. Ebből a gyűjteményből Dzsseffly Aristid országgyűlési tanácsosnak is van két pipája. Nagyon érdekes adományhoz jutott az aradi ereklék muzeum Benedikty József vajdabunyadi birtokostól, akinek 1848-ból való kapitányi felszerelését, már évek óta őrzik a muzeum. Teleky Sándor grófak, az emigráció korában Parisban vett egy szilvarszipkája ez, melyben sztereotíp képen az Aradon kivégzettek közül 18 vértanu látható ezzel az aláírással: „Defenseur de la Hongrie”

— Sarkadi Aladár gyászja. A gyula József szanatóriumnak művész halottja van, akit jelentős pályán kezdte el a sírba a korai betegség. Sarkadi Enil festőművész, Sarkadi Aladárnak, a Vigaszház Aradon is lement tagjának fivére huszonnyolc éves korában meghalt. A szanatórium beegelő kószorút helyezték ravatalára.

— Anarkia Teheránban. London-ból jelentik: Egész Perszában kihirdették az osztrák állapotot. A sah egy Teherántól éjszaka felé két mértföldnyire fekvő kastélyba költözött. Teheránban nagy az anarkia, a rablások és gyilkosságok napirenden vannak. Az angol követiséget katonák őrzik. A parlament üzenhet tagját tegnap rettenetes kínzások után kivégezték. Az egész európai kolónia nagy rémületben van.

— Birtokvétel. Szántay Béla aradi földbirtokos a napokban megvette Brandeis Henriknek a szimándközi határban levő, kétszáznegyven hold kiterjedésű birtokát 190.000 koronáért.

— Letartóztatott bankügynök. Budapesti tudósítónk jelenti: A fővárosi rendőrségen egy halasi földbirtokos feljelenésére vizsgálat indult meg egy nagy budapesti bankcég ellen, amelynek egyik ügynöke, Szirmai Zsigmondot már le is tartóztatták. Ez év január havában ugyanis Szirmai felkereste a földbirtokost és azt ajánlotta neki, hogy foglalkozzék földesjévével. Az ügynök prémium-üzletet ajánlott osztrák hitelrészvényekben, amelynek árfolyama akkor alacsony volt. A földbirtokos hajlandó is volt ötven darab részvényt hatszáznegyvenkét koronára árfolyammal átvenni. Az ügynök írásban megkötötte az üzletet és biztosítékot adott, hogy nem lehet rajta vesztetni. Igazolta, hogy ő a Braun Gusztáv fővárosi nagy bankcég alkalmazottja. Másnap azonban a banktól értesítés jött, hogy hatszáznegyvenkét koronás kurzuussal nem lehet az üzletet nyélbe ütni. Ekkor újabb tárgyalások indultak meg, lejtő a Halasra a banknak Landa Lipót nevű könyvvezetője, aki azután megkötötte az üzletet hatszáznegyvenkét koronás árfolyammal. A spekuláció azonban nem járt szerencsével, a földbirtokos hamarosan elvesztett rajta tizenegyezer koronát, a bank pedig kétezerháromezres koronát díjat számított fel, amely a prémium üzletnél nem volt jogoz. E-re a földbirtokos csalás miatt feljelentést tett egy a bankcég, valamint a két közbenjáró ellen. A rendőrség mindnyájuk ellen megindította a vizsgálatot és az ügynököt letartóztatta.

— Emlékvatás. Szép ünnepély folyt le vasárnap délelőtti Muzskán. Domány József aradi bornagykereskedő és szőlőbirtokos, a Ferenc József rend lovagja, annak emlékére, hogy két év előtt ugyanezen napon veszedelmes szerencsétlenség érie s abból szinte csodálatos módon baj nélkül megszabadult, a baleset színében díszes emléket állított. Az emléket vasárnap délelőtti avatták fel. Előbb a muzskai görög keleti lelkész szentelte be, amely aktusnál részt vett a muzskai nép nagy része, a tempomi zászlókkal. Azután Nagy József pankotai román plébános, a temesvári püspöki székhelyével, a római katolikus egyház szertartása szerint megáldotta az emléket s megindító beszédet tartott annak hivatásáról. Az egyházi aktus után Domány József muzskai kolnájában

ebéd volt, amelyen a megjelent vendégek közül az első felköszöntőt Nagy József tartotta, azután Paragó Rezső Domány Józsefet, mint az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület aradi kerületének társelnökét ültette.

— Ajándékok a Kőlcsey-egyesületnek. Az ismert öreg aradi polgár, Pless Herman értékes művel ajándékozta meg a Kőlcsey-egyesület könyvtárát. Ez az „Arader Kundschafter” 1848-ból való példánya, melyben nem egy érdekes bírádás van a szabadságharc előtti aradi társadalomból. Egy még régibb könyvvel ajándékozta meg a Kőlcsey-egyesületet Dick Herman. Ez egy német magyar szótár 1785-ből. Az egyesület pénzügyi juttatása 47 darab a XVIII. és XIX. századból való pénzzel szaporított Winter Iona ajándékként, melyet Salji Pál máv. föllelőnr juttatott el Varjassy Árpádhoz. Az egyesület kőszírtgyűjteménye Kossuth Lajos „Törvényhatósági Tudosítások” 1836-iki egy félévi kiadványához jutott Molnár Kálmán bonyhádi tanár jóvoltából.

— Országos vásár — kereskedők nélkül. Országos vásárt aligha tartottak olyan körülmények között, mint a miénknek a temesvári őszi vásár néz elébe. Ez a vásár az idén a szidók újév napjára, szeptember 26-ára és 27-ére esik. Erre való tekintettel a temesvári kereskedelmi és iparkamara fölterjesztést intézett a vásár elhalasztása iránt. A kereskedelmi minisztérium azonban a kérelemnek helyet nem adott. Erre a temesvári kereskedők ulnyomó része — mint egy száznegyvenen — már most közös megállapodásra jutottak, hogy a vásár a két napján délelőttök zárva fogják tartani. Temesvárot most kíváncsan várják, hogy meg fogják tartani a vásárt — zárt boltjaik előtt.

— Az orvosi-köréből. Keppich Jakab dr., az aradi orvosi kar rokonszenves tagja hosszabb betegségéből teljesen felépülve, Aradra érkezett és holnaptól kezdve orvosi működését újra megkezdi.

— Kerékpár szerencsétlenség. Vasárnap dében egy sebesen vágató bicikl elütötte a Városi söröző előtt az épen arra haladó Sedntó Odón kir. ügyészégi irodavezetőt. Szánó Odón a nagy ütös következtében eszméletlenül esett össze, orrán, száján megeredt a vér és alighanem agyrázkódást is szenvedett. Az első segélyben a közelben lévő Kronstein Vilmos dr. és Löwinger Miksa dr. orvosok részesítették a szerencsétlenül járt irodavezetőt, kit a mentők Knézich Károly uca 1. szám alatti lakására szállítottak. A kerékpáros, ki a szerencsétlenséget okozta, nyíltan tovább hajtott és így felelősségre vonni nem lehetett. A rendőrség erőteljes nyomozást indított, hogy a kerékpárost kiderítse.

— Ha egy asszony Schicht „szarvas” jegyű szappannal mos, a mellette egy más asszony köszönetes, kemény és nehezen oldódó szappannal, a mozással az lesz előbb kész, aki Schicht „szarvas” jegyű szappannal használja. Egy év múlva a másik asszony lesz előbb kész, de fehérneműjével, mert a könnyen oldódó „szarvaszappan” kíméli a fehérneműt és a színeket nem támadja meg.

— Molypusztító és rovarper legjobb minőségben Vojtek és Weisznál Aradon. 191.

● A kiváló bér- és hírlapos gyógyforrás ●

SALVATOR

vess- és helygubajkai, édesvízű, cukor-
betegségek és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.
Természetes vasmentes savanyúvíz.

● Kapható ártávnyitkerekedében vagy a Szinye-Lipóci
Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Művelődési körút 2.

Ma nagy tombola-estély

Kovács és Novotny

Vadászkürt-vendéglő kerthelyiségében.

Főnyeremény:

Egy ponni ló.

Esténként Gyurkovits András zenekara
hangversenyez.

TARKASÁGOK.

(Uj foyta betegség.) Egy fiatal özvegy asszony nagyon sokat szenvedett fejfájásban. Házi orvosa tanácsára mindenféle kurát végig próbált, de ez sem segített a baján. Megunta végre a dolgot a fölutasott Budapestre, ahol egy híres orvostanár véleményét kérte.

A tanár alaposan megvizsgálta, megkopogtatta és végül kijelentette, hogy nincs komoly baj.

— Utazzék néhány hétre a Tátrába, mert igen vészegény; a levegő mindenestre jót fog tenni.

Onthon már türelmetlenül várta meghitt barátja és megkérdezte, hogy mit mondott a tanár.

— Nagyon vészegény vagyok; a Tátrába kell mennem — mondta az özvegy.

— No ezek az orvosok sem tudnak semmit — szólt meg erre a barátja férje.

Ezért ugyan kár volt Pestre utaznia. Nincs magának semmi baja. — Nem vészegény maga, hanem — *vészegény*.

(Huszonnyórás eső.) Ilyen tájban nagy jelentősége van az esőnek. A törze hangulatát a legkisebb záporosó képes megváltoztatni; ezért nem csoda, ha az újságok levelezői is súlyt helyeznek az eső tudósításra.

Ilyen hangulatban elevenedik föl az aradi gabona-körök ezt a nevezetes tudósítást, amelyet Leon P. Tedesco, egy ismert aradi terménykereskedő küldött valaha a Pester Lloyd-nak, amelynek rendes tudósítója volt. A tudósítás, amely a Lloyd hasábjain meg is jelent, így hangzott:

Arad, 28. Juni. Soeben beginnt ein vierundzwanzig stündiger Sommerregen.

Hogy honnét tudta a jó Tedesco, hogy „az imént kezdődött” nyári eső huszonnégy óráig fog tartani, csak ő tudta volna megmagyarázni.

SPORT.

Lóversenyek Kisjenőn.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 30.

Tegnap tartották a szokásos kisjenői lóversenyt ugyanolyan élénk érdeklődés mellett, mint amilyen minden esztendőben meg szokott nyilvánulni. A tribün csak úgy roskadozott a sok szép asszony alatt, a versenytéren pedig ott láttuk a környék társadalmának színe-javát.

Röviddel négy óra előtt kezdődött meg az első verseny, amelyben a földművelésügyi miniszter díjért folyt a küzdelem. Négy urlovas futott. Csárán Zoltán Libet, Berényi Pusk, Jakubovits Jaj de fáj-t, — Gunczy Wapaur lovagolta. Eredmény: I. Libe, II. Wapaur, III. Jaj de fáj, IV. Pusk. Tot: 2:80.

A Horgostól gátverseny következett ezután, amelyben Csárán János Onolet, Jakubovits Monyt, Lásár K. Wood Pétert lovagolta. Eredmény: I. Orlole, II. Mony, III. Wood Péter. Tot: 2:8.

József főherceg díjára hárman pályáztak Csárán Zoltán Onolet, Csárán János Parnasust, Sibirik Titkot lovagolta. Eredmény: I. Orlole, II. Parnasus, III. Titok. Tot I, II: 2:240.

A Bökényi sikversenyben négyen lovagoltak. Sibirik Mire való-t, Keresztes huszárfőhadnagy Pierrot-ot, Csárán János Reményt, Csárán Zoltán Marcit lovagolta. — Eredmény: I. Mire való, II. Remény, III. Pierrot, Tot: 2:480.

Az urlovasok szövetségi díjára öten pályáztak. Sibirik Hetykét, Lásár Wood Pétert, Csárán Zoltán Claymoret, Csárán János Igazságot, Gunczy pedig Wapaurt lovagolta. Eredmény: I. Igazság, II. Claymore, III. Hetyke. Tot: 2:7.

A lóverseny után este társasvacsora, majd bál volt a kassinóban, amelynek csak a kora reggeli órák vetettek véget.

+ Aradiak a temesvári bajnokversenyen. Vasárnap dé után négy órakor rendezte Temesvárott a délmagyarországi bajnok versenyt a Temesvári Athletikai Klub. A versenyre Aradról mintegy 50 tagból álló csapattal ment át az Aradi Athletikai Klub és az Aradi Posta- és Táviráda Tiszviselők Sportegyesülete. Részt vett még a versenyen a Szabadka Sportegyesület a Szegedi Athletikai Klub és a rendező egyesület. A versenyen három kerületi bajnokság került döntés alá a abból kettőt, a 100 yardos síkfutást és a távolugrást ismét az Aradi Athletikai Klub szerezte meg magának az előbbi Valerian László, utóbbit Szathmáry László tagjának győzelmével. Ugyancsak a 100 yardos bajnoki számban Korányi Barna az A. A. K. tagja második helyre került. Szerintha László az egyenlő angol mérföldes futásban második helyet szerezte meg, míg a klub staféta csapata (Sorgó, Szernicsa, Korányi, Szathmáry) részben versenyzői előzetes kifáradása, részben egyik tagjának megsérülése miatt csak a második helyet bírta megzerezni. Nem kisebb győzelemről tört vissza a versenyről az Aradi Posta- és Táv. Tiszt. Sportegyesülete, mely fiatal egyesület három első díjat biztosított magának és pedig a gerelyvetést Mexőfalvi Dezső 4815 méteres szép dobásával, a negyed angol futást Daffner János győzelmével és a diszkoszvetést Mexőfalvi Dezső 3570 méteres győztes dobásával. Résztvevően kívül az egyesület stafétájával a staféta csoport versenyben is ott elég szép küzdelem után harmadik díjat nyertek. Ugy a vezetőség mint a tagok fáradhatatlan munkásságáról tesz tanuságot, hogy az aradiak meghívására a budapesti postások football csapatával fog az aradi postások football csapata f. hó 12-én vasárnap délután fél 6 órakor Aradon mérkőzést tartani. E két postás csapat mérkőzése iránt már is nagy az érdeklődés, mert az aradiak még élénken emlékeznek a budapesti postások aradi szereplésére. Tehát érthető az érdeklődés, hogy a kiváló az ország egyik legjobb football csapatával az aradi postások fiatal csapata a versenyt felmeri venni.

VÁROS ÉS MEGYE

Aradváros közgyűlése.

— A tárgysorozat. —

Sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1908. évi július hó 8-án d. n. órákor tartandó rendes havi közgyűlésen tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak: 1. Polgármester június havi jelentése. 2. Békéscsaba közönségének átirata a gabonaneműek kiutalásának engedélyezése tárgyában az országgyűlés képviselőházához intézett feliratnak hason szellemű felirattal való támogatása iránt. 3. A Pécselt 1907. évben tartott polgármesteri értekezlet felirata lakástörvény megalkotása olcsó real hitelszerzés megteremtése és kölcsönintézetek létesítése tárgyában. 4. Polgármester előterjesztése a mérnöki hivatalhoz egy gépirónó és egy napidíjas alkalmazása tárgyában. 5. Az Aradvárosi vörös kereszt fiókegyetemenek köszönete a tudósbetegek szanatóriuma javára megszavazott 200 korona adományért. 6. Arad sz. kir. város kereskedőtanonciskola bizottságának jelentése az 1908—1909. iskolai év költségvetéséről jóváhagyása tárgyában. 7. Özv. Nagy Lajosné kérvénye szülészeti oklevélnek kihirdetése iránt. Arad sz. kir. város 1908. június hó 30-án. Kiadta: Kádás Kálmán főjegyző.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Bocu nem szökött meg. Nehány nap előtt, a nagyváradi esküdtbíróság egy elmaradt tárgyalása révén az a hír terjedt el, hogy Bocu Szévé, az aradi Tribuna főszerkesztője Romániába szökött meg. Bocu Szévé vasárnap Aradra érkezett s ezzel önként cáfolatot nyertek a szökevényről szárnyra kelt hírek.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Gépkiallítás Pankotán.

(Az aradhegyaljai szőlősgazdák összefüvetése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 30.

Érdekes és tanulságos célból gyűltek össze vasárnap Pankotán az aradhegyaljai szőlősgazdák. A „Magyar Szőlősgazdák Egyesületének” gépbemutatója volt, amelyen körülbelül négyszáz ember volt jelen.

Az Aradhegyaljai Szőlősgazdák Egyesületének elnöke, Szabó Zoltán szőlőbirtokos vezetése alatt sok előkelő szőlőbirtokos érkezett délelőtti 10 órakor Pankotára, hol a herceg Sulkovaky-féle uradalmi szőlőtelepen volt az érdekes bemutató. Az érkezőket, kik között az országos egyesületnek is több tagja volt, a motorosvasút állomásánál Gherba Gusztáv pankotai községi jegyző vezetésével, a pankotaiak küldöttsége fogadta. Ugyanekkor érkeztek a ménesi vincellérskola növendékei is igazgatójuk és tanáraik vezetése alatt. A nagyszámú közönség innen egyenesen a kiállítás színhelyére ment, ahol Szabó Zoltán, akinek elővillhatatlan érdemei vannak a hegyaljai szőlőművelés színvonalának emelése körül, szép beszédben hívta fel a szőlősgazdák figyelmét a gépbemutatóra. Először a talajművelő gépeket tekintették meg. Ki voltak állítva a Kühne Ede-féle, Clayton- és Shuttleworth-féle, Schuster Nándor-féle gépek és Nagy Sándor pankotai lakatos kapáló és fedő ekéje. Ezután a permetező-gépeket tekintették meg. Kiállítók voltak: Hendi Ödön (Arad), Vermorel (Villefranche), Pétré Fils, Nechville Ferenc (Bécs.) Az ekéket és permetezőket mindjárt ki is próbálták. A próba után a „Fehér Kereszt” nagytermében társas ebéd volt.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, június 30.

Az országban jobbadára megindult az aratás és amint a forgalomban levő hírek szólnak, az eredmény — már amint az most már megállapítható — többé-kevésbé kielégítő.

Hogy tehát a gabonárák fokozatosan visszaszafeljenek és a változott terméskilátások eredménye, amire különben a magasra felhajtott gabonárák mellett, ha nem is számítani, de gondolni lehetett.

A mai piacon elkelt:

200 mm. buza 11.70—12

200 mm. tengeri 6.70—7

Névleges jegyzés:

Rozs 9.20—80

Zab 7.10—20

Árpa 6.40—50

A gabonárák 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti ár- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 30.

Amerika háromnegyeddél magasabb, 8 ezer mm. 10 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli szálat	2 órai szálat
Buza októberre	10.69—10.70	11.56—11.57
Zab októberre	8.24—8.25	8.17—8.18
Rozs októberre	8.71—8.72	8.58—8.59
Tengeri májusra	6.78—6.79	6.74—6.75
Tengeri júliusra	6.93—6.94	6.89—6.89

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	619.25
Magyar hitelrészvény	738.25

Budapest-kőbányai sertéskezeskedelelem.

— Június 30. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli súlyban — fillérig; könnyű páronként 30—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; spanyol nehéz páronként 320 kilogramm felüli súlyban

128—130 fillérig; Natal közép páronként 351—320 kilogrammig terjedő súlyban 130—132 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 134—138 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felüli súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertéselészám: Június hó 25 napján volt készlet 39,636 darab. Június 26. napján főlhajtatott 120 darab, június 26. napján elszállított 242 darab, június 27. napjára maradt készletben 39,514 darab. A hízott sertés fizet irányzata: Változatlan nyugodt.

IDEGENEK ARADON.

— Június 30. —

Fehér Kereszt szálloda. Baruch Jenő földbirtokos Budapest. — Sugár Emil utazó Budapest. — Halmos Mihály utazó Budapest. — György Jenő mérnök Budapest. — Richtzeit Vilmos ügyvédjelölt Marosvásárhely. — Özv. Kimmeli Károly borkereskedő neje Temesvár. — Igó Gyula gépkocsi vezető Budapest. — Beer Ignác nagykereskedő Debrecen. — Kreusz Gusztáv utazó Szászváros. — Török Antal mérnök Budapest. — Szappanos Endre tanuló Debrecen.

Központi szálloda. Rapoczy Ferenc főpénztárnok Nagyvárad. — Penyves Jakab vállalkozó Kopacs. — Kovács János irodakezelő Arad. — Hausmann Ger Károly kapitány Gyulafehérvár. — Kovács Ferenc Mezőtelegd. — Altai N. igazgató Nagybecskerek. — Almási Ignác utazó Gyulafehérvár. — Pasi Ferenc utazó Budapest. — Kovács István vállalkozó Mezőhegyes. — Deutsch Ödön utazó Budapest. — Schwarcz Sándor utazó Budapest.

Vass szálloda. Martos Mano utazó Kassa. — Csabai Paulin dr. tanár Szilágysomlyó. — Kepets József kereskedő Lipka. — Weisz Izidor utazó Bécs. — Bladin György magánzó Silingia. — Halmai Oskár gyakornok Világos. — Fried Ferenc utazó Budapest. — Bleyer János kereskedő Temesvár.

Pannonia szálloda. Balog Endre lakatosmester Gyula. — Vaja Kálmán jegyző neje Szentleányfalva. — Eisenstadter I. Lajos kereskedő Nagybecskerek. — Takács Géza utazó Lugos. — Hollós Jenő mérnök Kolozsvár. — Frankl Zsigmond kereskedő Budapest. — Fusch Bernát kereskedő Zölde.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1908. évi július hó 1-én:

Varázskeringő.

Operette 3 felvonásban. Írták: Dörmann és Jacobsohn. Fordította: Mérei Adolf. Zenéjét szerzte: Strauss Oszkár.

SZEMÉLYEK:

XIII. Joachim Borbély A. Niki, hadnagy Faludy K. Heléna, leánya Wlassák V. Friderika Zalai Margit. Lotár, öccse Leóvei Leo. Steingruber Kállay Jolán.

Kézde 8 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Szenzációs.

Szenzációs.

A bécsi hódoló felvonulás 1908. június 12-én.

(Baró Simonyi-utca 1. szm, Szabadság-ter mellett.)

Műsor 1908. július hó 1-én, szerdán:

1. Első szíval. Kacagtató. — 2. Szegény gyermek. Dráma. — 3. Alagi löverseny. Sportkép. — 4. Dühöngő rézszeg. Kacagtató. — 5. Bátor életmentő. Dráma. — 6. Éjjeli halászat a tengeren. Látványosság. — 7. Miért késik a gyorsvonat. Humoros. — 8. A tanítónő. Életkép. — 9. A bécsi hódoló felvonulás 1908. június 12-én.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Csukrászda.

Előadások: Este 7 órától 11 óráig.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

NYILTTER.

Értesítés!

Van szerencsém a tisztelt érdeklődőkkel tudatni, hogy Roth Testvérek cégtől 20 évi működés után kiléptem és f. évi augusztus hó 1-én Szabadság-ter 1. sz. a. papír, papíráru és írószer kereskedést nyitok.

Tisztelettel

Pichler Sándor.

2373

Az „ÜSTÖKÖS”

a legjobb magyar vicclap.

Hetenként 20 oldal, színes képek.

Előfizetés: Félévre (jul., dec.) 6 korona.

Negyedévre (jul., okt.) 3 korona.

Aki a félévi előfizetést most beküldi, ingyen kapja az 1907. évi teljes bekötött évfolyamot. (700 oldal vicc, kép, stb.)

Utalványcim: Üstökös, Budapest V. ker. Szabadság-ter II.

2348

Dr. WIENER GYULA

fogorvosi műtermét

Szabadság-ter 20. szám

Gróf Nádasdy palotába

helyezte át.

Rendel reggel 7 órától.

Steckenpferd-

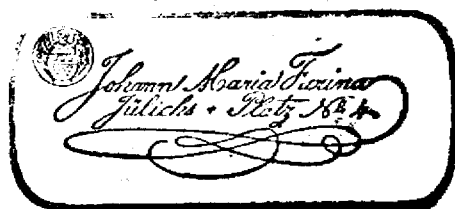
Bay-Rum

a legkiválóbb hajviz

Bergmann és Társa Dresden és Teschen a/E., amely kitűnő szer fejkörpa ellen, valamint a hajidő előtti öszülése és hajhullás ellen. E szer elősegíti a hajnövekedést és igen erős szer a reumatikus fájdalmak ellen. 2 és 4 kor. üvegekben kapható a gyógytárakban, droguériákban, illatszerkereskedésekben és borbélyüzletekben. 2273

Az én valódi kölni vizem

destillálva, a feltaláló, az én ösöm, eredeti receptje után, az egész világon az itt látható hatóságilag bejelentett árujelzéssel ismeretes.

Johann Maria Farina, Fülchenplatz 4. Köln a. Rh.

szabadalmazott szállítója az osztrák császárnak és magyar királynak, valamint a legtöbb császári és királyi udvaroknak. Csakis eredeti csomagolásban kapható a szakszerű üzletekben. 5947

Pénzének ellensége,

ki azt francia pezsgőért szórja, mikor egyenértékű hazai terméket sokkal olcsóbban kaphat.

104

SZENT MARGITSZIGET.

Elsőrangú gyógyítófürdő és üdülőhely.

Teljesen modern berendezésű

vizgyógyintézet.

43.3 C° term. kénes hévforrása kőszvény, csuszába, ízületi izzadmányok, hólyaghurut, női bajok, stb. ellen kiváló sikerrel használható.

300 kényelmesen berendezett szoba.

ORVOSOK:

Dr. Czyzewsky Gyula főherc. udvari orvos és dr. Halka Lajos, a vizgyógyintézet vezetője.

Prospektust küld a

Szentmargitszigeti Gyógyfürdők és Szállodák r. t. igazgatósága.

2834

2656—1908. tkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A világosi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közli, hogy Deutsch Mór és fiai budapesti bej. cég végrehajtatónak, Schul Henrikné sz. Roth Hermin marosvásárhelyi lakosnő végrehajtást szenvedett elleni 900 kor. s jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék, (a világosi kir. járásbíró) területén lévő, Pankota községben fekvő és a pankotai 1071. sz. tjkvben A. + 2. sor 2204. hrsz. a. szőlőre 28 korona, az ugyanezen tjkvben A. + 8 sor. 2203. hrsz. a. felvett szőlőre 3376 kor. ezennel megállapított kikiáltási ár mellett az árverést elrendelte és hogy a fenti ingatlanok az 1908. évi július hó 17 ik napjának d. e. 9 órákor Pankota községében megrendezett nyilvános árverésen a fenti kikiáltási áron alul is eladatni fog, azonban a 2203. hrsz. a. ingatlan 3900 korona szőlőfelújítási kölcsönrel terhelve, melyből a lejárt részletek a vételárból lesznek kielégítendőek, a le nem járt részletek pedig a vevőre mennek át.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 15 kor., 80 fillért, 337 kor. 60 fillért, középszenben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3338. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában jelzett óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 150. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezésétől kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Világosi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Világos, 1908. évi április hó 6-ikán.

Povolni,
kir. bíró.

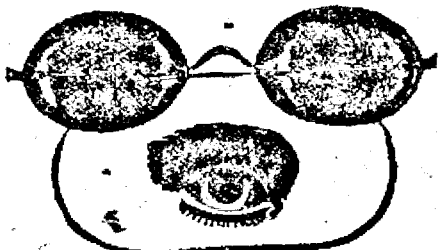
2376

Elsőrendű látszerész üzlet.

DICK SAMU

Órák és látszerész

Arad Andrassy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb áron. Raktáron tart mindennemű színházi látszereseket a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnetek, orrcsipek és szemüvegek, arany, ezüst, nickel és tekenőbeka csont keretekben, legjobb üvegekkel.

• Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben.

Szemüvegek és orrcsipek orvosi rendelet szerint azonnal készíttetnek.

Szükségem van egy szak-képzett, szép írásu, gép-írást is értő

könyvelőre,

ki már nagyobb üzletekben huzamosabb ideig működött, esetleg a román nyelvet érti.

Ajánlatok arckép és bizonyítvány másolattal hozzám intézendők.

2346

Steiner Ferencz

nagykereskedő, Déva.

Építetők szives figyelmébe.

Lenkey Antal

építési vállalkozó

Arad, Edelsbacher-u. 6/a.

Az építés terén elfogad a szakmába vágó tervek, a mai kornak megfelelő bármely stíl szerinti készítését. Elvállalok mindennemű kisebb és nagyobb földszintes lakházak, gazdasági épületek, községi templomok újbéli telepitését, ugyesint mindenféle cementburkoló munkák készítését, régi épületek átalakítását és kisebb nagyobb javításokat stb., a melyek készítéseikért lehetőleg legolcsóbban számíttatnak. Szakszerű munkákért jótállás vállalatik.

A t. közönség becses pártfogását kérve maradtam

kiváló tisztelettel

Lenkey Antal,
kép. kőművesmester.

11103—1908. kh.

Hirdetmény.

Kádár József és Böhm Géza aradi lakosok Radnai-ut 22. sz. a. telkén egy szerszám és tűzifa kereskedés felállítására telepengedély iránt folyamodván, az 1884. évi XVII. t.-cz. 27. §-a értelmében a telep helyszíni tárgyalására határidőül folyó évi július hó 4-én d. u. 5 órája kitűzték, a melyre az érdekeltek ezuton is meghívattak azon észrevétellel, hogy a telep helyszíni és tervrajza, valamint az üzem módjának leírása a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál folyó évi július hó 4-ig, mindenkor a hivatalos órák alatt betekintheők s a netáni észrevételek írásban ugyanott, előszóval pedig a helyszíni tárgyalás alkalmával megtehetőek, mert a mennyiben ilyenek nem említették, s ha köztekintetek gátolag fel nem merülendnek, a telep engedély az idézett törvény 30. §-a rendelkezéséhez képest ki fog adatni.

Arad, 1908. évi június hó 27.

Sarlot,
főkapitány.

DEPILLOR

HAJVESZTŐ.

E csodahatásu szerrel minden oly helyről, a hol a hajnöves alkalmatlan, mint arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. Ára utasítással 1 korona.

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul

a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. Nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű.

Ára utasítással 70 fillér.

Ovakodjunk az utánzatoktól. Csak olyan készítményt tessék elfogadni, ahol „Anagallin” szó látható.

Poloskák

kiirtására legjobb szer a

Phenolsav.

Még a petéket is kiirtja, a butorokat nem támadja meg.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Ideális, legjobb, legtartósabb amerikai

Gummi-óvszer

== NEVER. ==

6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban

241

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Akinek

ismeretség hiány

háztartásra,
nevelőre,
szőlővezetőre,
konyvvelőre,
segédre,
lapánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vinczellőre,
kerésszra.kulcsárra,
gazdasszonyra
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodászolgára,
pénzbeszedőre
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterü-
letet,halászatot,
telket,
kocalt,
lovat,

Aki

eladni kíván

bútor,
mangorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,fizetést,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

Aki

mindenestét vétel vagy bérbevitel csál-
jából koresl;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban értesít, ha az

"ARADI KÖZLÖNY"

kis hirdetés

rovatait használja.

Ügyes szakácsné,

ki a főzésben teljesen jártas, al-
kalmazást keres. Vadász-kürt-utca
10-11. 2363

Zanoncok

felvétetnek ellátással Rothstein Mór
fűszer és csemege kereskedésében
Arad, Szabadság-tér 3. 2374

Kerestetik

július hó 10-iki belépéssel egy gé-
pész-kovács Kera bérgazdaságába,
Pusztá Tamánd. 2372

Bluzokat

és gyermek ruhákat mérték után
készíték. Szalkai Árminné, Weit-
zer J.-utca 13., a postával szem-
ben. 2371

Utikönyveket (Bädeker)

Állandóan raktáron tart Ingusz I.
és Fia könyvkereskedése Arad,
Weitzer János-utca. Arad és te-
mesmegyei telefon 517. sz. 201

Pörkölt szalonna,

légszárított, oldalankint 85-60
kg. nehéz, kapható Raubauer
Nándornál, Ujszentannán. 1991

Fiatal angol kisasszony

július végétől uri családnál nyári
alkalmazást keres. Czim a kiadó-
hivatalban. 2827

Egy jó karban lévő zongora

eladó Batthyány-utca 28., I. em.
4. ajtó. 2840

6-8 osztályt végzett

fiatalember gyógyszerész gyakor-
nokul elfogadtatik. Batthyányi-
utca 17/a. 2342

Kiadó lakás,

8 szobás modern utcai lakás fürdő-
szobával azonnal kiadó. Dömötör
mérnök (Lőcs-ház.) 2303

Egy jó házból való

4 polgárit végzett, jó erkölcsű fiu
mint tanuló felvétetik Weinberger
Ferenc ékszerésznél Arad, Fischer
Eliz-palota.

Veszek könyvtárakat

és hangjegyeket. Minden újdonság
raktáron. Antiquárkönyvek. Könyv-
tárak berendezése. Kölcsonkönyv-
tár. Egész könyvtárak vétele. Ker-
pel Izsókönyv- és papirkereskedé-
se, Aradon. 212

Jrodai alkalmazást

keres a magyar kereskedelmi le-
velezésben és gépirásban teljesen
jártas fiatalember több évi gya-
korlattal. Szíves megkeresések a
kiadóhivatalba kéretnek "Törekvő"
jeligére.

Elsőrendű pörkölt,

nehéz

szalonna

jutányos áron kapható

Meisztrovich Jánosnál

Aradon. 2357

Használt

ólom

megvételre kerestetik

Könyvkötészetünkben

tanulóleányok

felvétetnek.

16647-1908. szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi minisz-
teriumnak rendelete nyomán ezen-
nel közhírré tesszük, hogy Buda-
pest székesfőváros közönsége ál-
tal boldog emlékeztető József fő-
herceg ur. Ő cs. és kir. Fensége
honvédfőparancsnokságának 25-ik
évfordulója alkalmából s annak
emlékére, a m. kir. honvédség ár-
vái részére, az illetőségre való te-
kintet nélkül létesített alapítványi
helyek közül folyó évi szeptember
1-től a József fiúárvaházban és az
Erzsébet leányárvaházban 1-1 hely
kerül betöltés alá.

Mindkét árvaházba való felvé-
tel kéllőkép igazolandó:

a) az, hogy a felvétetni kért
gyermek tényleg a m. kir. hon-
védség kötelékébe tartozott vagy
tartozó apának törvényes leszármá-
zója;

b) a vagyontalanság;

c) félárvaaknál (akik tudniillik
apátlanok vagy anyátlanok) az
életben levő szülő vagyontalansága;

d) hogy az árva 6-ik életévét
már betöltötte és hogy a fiú árva
a 10., a leány árva pedig a 12-ik
életévét még tul nem haladta;

e) hogy ép testű és elméjű, a
himlőn átesett, vagy ellene siker-
rel beoltatott.

Az árva kera és a szülők el-
halálozása hiteles anyakönyvi ki-
vonattal, a testi és elmebeli álla-
pot, a himlő-oltás és a vagyonta-
lanság közhatóságilag hitelesített
orvosi és helyhatósági bizonyít-
vánnyal igazolandó.

A kéllően felszerelt bélyegte-
len kérvények, — melyekben a
szülő vagy gyám neve, állása és
lakhelye (város, megye, utolsó
posta) is felemlítendő, — folyó
évi július hó 15-ig a m. kir. hon-
védelmi miniszterhez nyújtandók
be, a honnan Budapest székesfő-
város hatóságához fognak küldetni
és a kijelölési jog gyakorlása vé-
gett József főherceg ur. Ő cs. és
kir. Fenségéhez fognak felterjesz-
tetni.

Az alapítványi helyek az 1908/9.
tanév kezdetén lesznek betölten-
dők s a felvétel vagy fel nem vé-
telről az árvák hozzátartozói Bu-
dapest székesfőváros tanácsa által
hatósági uton fognak értesítettetni.
Arad, 1908. évi május hó 30.

A városi tanács.

16647-1908. szám.

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szívhát

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Tisztasága 30.000 koronával
szavatoltatik.Schicht
szarvasszappana
a legjobb

Schicht SZARVÁS jegyű szappánát rendkívül, kitűnő tulajdonságainál fogva elő-
nyösen használhatjuk minden elgondolható mosási célra: személyes használatra, leg-
finomabb és durva, fehér és színes vászonnemtek mosására, konyhaedények, bútorok,
szőnyegek, házallatok tisztítására stb. stb. A legjobb kiválasztott nyersanyagokból
lesz előállítva.

3752-II.